

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 34 (7039)

● Ceturtdiena, 2000. gada 23. marts

● Cena Ls 0,22

Draugus, kas gatavi jums izmaksāt dzērienu, var atrast vienmēr, bet ēdiena izmaksātājus — nekad.»

E. Jolā

Paliec sveiks, ledus!

Antons Rancāns

Uz ezeriem vairs tikai ēnas pusē var redzēt pa kādam makšķerniekam, un tie ir paši negausīgākie, kuri, lai arī labi pazīst iecienītās vietas, tomēr riskē ar aukstu peldi. 20. martā pulksten 9.35 sākās astronomiskais pavasaris un no zemeledus zvejas jāatvadās līdz nākamajai ziemai.

Šogad, kā apgalvojuši daudzie bļītkotāji, ledus bija plānāks nekā pērnziem, tikai 30 centimetru biezumā. Ziemā izrādījās samērā silta un mazsniegaina. Daudzās vietās ezeru zemūdens straumes izskalojušas plānāku ledus kārtu, no tā vajadzēja uzmanīties. Uz Lubāna vēju ietekmē ūdens vietām turējās neaizsalis, varēja braukāt ar laivām. Nu žibuļi, ledus urbji un cērtes, instrumentu kastes jāliek atpūtā, jāķeras pie garkātainajām vasaras zvejas ierīcēm.

Kārtīgs un sevi cenošs makšķernieks, kā teica viens no veiksmīgākajiem «bada pātagas» vicinātājiem, Preiļu kooperatīvās savienības mākslinieks Kazimirs Anspaks, ne pie kādiem tīkliem un citiem moderniem paņēmieniem zivju pievarēšanā neķeras. Viņiem pietiek ar divām atļautajām makšķerēm. Ne loms ir galvenais, daudz svarīgāka ir atpūta pie un uz ūdeņiem, tas, ko dod tuvība ar dabu. Protams, ja pratīsi vilkt lomu, ar piebarošanu veidosi savas zvejas vietas, nepaliksi bešā. Un jāzina, ka dienās, kad pūš austrumu vai ziemeļaustrumu vējš, zivis nekožas — sēdi mājās un gaidi, kad pūtīs no dienvidiem vai dienvidrietumiem. Ja makšķernieks uz ledus dodas ar degvīna pudeli, tad viņš nav īstais — dzert labāk mājās, bet termosā tēja var iepilināt kādu gramu balzāma.

Turpinājums 5. lappusē.

● Kazimirs Anspaks ar Rušona ezerā noķertu 4,5 kilogramus smagu zandartu.

Rušonas sievietiešu iniciatīva

Livija Rancāne

Risinot lauku attīstības problēmas, Latvijas zemniekiem tiek piedāvāta iespēja iegūt finansējumu no Eiropas Savienības SAPARD un PHARE programmām. Tomēr šīs programmas pašas par sevi neko nedos, ja lauku iedzīvotāji neprātis, kā pie tām piekļūt un iegūt kādu labumu. Kā ar savu iedzīvotāju aktivitātes līmeņa celšanu, informēšanu un izglītošanu klājas Rušonas pagastā, kā izdodas vietējo sabiedrību iesaistīt lēmumu pieņemšanā par pagasta vai savas saimniecības attīstību, stāsta pagasta padomes izpilddirektore Anna Zalāne:

— Vēlos pastāstīt par to, ko šajā jomā veic pagasta sievietes: Dzīve laukos, zemā kvalifikācija, sociālās un saimnieciskās gūtības ir iemesls tam, ka profesionālajā jomā sievietes bieži vien tiek atstumtas malā no sabiedriskajām aktīvi-

tātēm. Sievietes biežāk nekā vīrieši ir ilgstoši izolētas no profesionālās darbības. Mūsu pagasta sievietēm pagājušā gada sākumā tika piedāvāta iespēja iepazīties ar Austrumvācijas demonstrācijas projektu «Jaunu darba vietu radīšana ar iedzīvotāju līdzdalību».

Projekta pamatelements ir vietējās komandas izveidošana, kurā pēc Vācijas pieredzes darbojas sievietes. Viņām ir īpaši raksturīga spēja, ko sauc par «sociālo kompetenci», — cilvēku uzklausīšana, iedziļināšanās problēmās, spēja un vēlētāšanās palīdzēt un pašām darboties.

Projekta realizēšanā noteikti galvenie uzdevumi. Tie ir vietējo resursu apzināšana, darba un nodarbinātības formu radīšana, kas orientēta uz specifisku iedzīvotāju grupu spējam, vēlmēm un vajadzībām, jaunu darba vietu radīšana, iedzīvotāju pašpalīdzības un pašdarbības spēju aktivizēšana, sievietu rīcībā esošās pieredzes un kvalifikācijas potenciāla stimulēšana un pielietošana, publisku diskusiju ierosināšana un līdzdalības veicināšana un tā tālāk.

Vācijas — Latvijas projekts «Jaunu

darba vietu radīšana ar iedzīvotāju līdzdalību» Rušonas pagasta sievietiešu vidū guva lielu atsaucību. Jau pēc pirmajām sarunām kopā pulcējās skolotājas, mājsaimnieces, uzņēmējas un citas. Pagastā izveidojās divas iniciatīvas grupas. Viena darbojas centrā, bet otra — Gailīšos. Abās grupās kopā darbojas 50-60 sievietes. Viņas sapulcējas reizi mēnesī.

Iniciatīvas grupu darbs sākās ar sievietiešu pieredzes iepazīšanu un smalku analīzi, lai varētu novērtēt, ko Rušonas sievietēm mācīties un pārņemt.

Pagājušajā gadā septembra sākumā pagastā notika seminārs, kurā piedalījās Latvijas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas reģionu līdzsvarotās attīstības nodaļas vadītāja un vecākā referente, kā arī pašvaldību apvienības «Ziemeļkurzeme» sievietiešu iniciatīvas grupu pārstāves. Seminārā piedalījās viena no pirmajām sievietiešu kustības organizatorēm Preiļu rajonā Aina Kravale, kā arī par projektu ieinteresētās pagastu pārstāves. Šinī seminārā tika pārrunāta turpmākā darbība, mērķi un sadarbība.

Turpinājums 2. lappusē.

Īsziņas

■ No 16. līdz 19. martam Laulasmā (Igaunija) notika starptautisks seminārs 15 Eiropas valstu pārstāvjiem par pieaugušo izglītības attīstības virzieniem un perspektīvām, «Novadnieku» informēja semināra dalībniece, Līvānu fonda «Baltā māja» direktore Irina Kulitāne. Pasākuma dalībnieki tika iepazīstināti ar jaunu pieaugušo apmācības programmu, kas izstrādāta projekta «Adult Returners Key Skills» ietvaros. Strādājot darba grupās, dalībnieki iepazīnās ar piedāvāto programmu, novērtēja tās atbilstību savas valsts pieaugušo izglītības vajadzībām, kā arī guva informāciju par pieaugušo izglītību citās valstīs. Jaunās mācību programmas mērķis nav sniegt konkrētas zināšanas, bet radīt cilvēkos motivāciju mācīties, novērtēt spējas, attīstīt prasmes, tādā veidā uzlabojot savas dzīves kvalitāti. Piedāvātie materiāli tiks tulkoti latviešu valodā un būs pieejami interesentiem Latvijā.

■ Līvānu fonda «Baltā māja» un Sociālo attiecību institūts «Attīstība» martā uzsāks apmācības, kuru laikā tiks sagatavoti 15 sociālie aprūpētāji, «Novadnieku» informēja «Baltās mājas» sabiedrisko attiecību menedžere Aina Pastare. Apmācības grupas dalībnieki ir bezdarbnieki, kuri atrodas NVD Līvānu sektora uzskaitē. Apmācības finansēs bezpeļņas organizācija Valsts akciju sabiedrība «Nodarbinātības valsts dienests».

G.Kraukle

■ Preiļu 2. vidusskolā drīz durvis vērs jaunā trenāžieru zālē. Tā tiek iekārtota ēkā, kurā atrodas sākumskola. Trenāžieru zālē varēs nodarboties ar hanteļu un svaru bumbu cilāšanu, vingrināties uz trenāžieriem. Iepriekš šajās telpās bija skolas bibliotēka. Tagad tā pārcelta uz vidusskolas galveno korpusu un ir izvietota trijās telpās. Vienā atrodas mācību grāmatas, otrā daiļliteratūra, trešajā iekārtota lasītava. Bez tam Preiļu 2. vidusskolā sagatavots projekts, lai bijušās šautuves telpas pārveidotu par slēgtu vieglatlētikas manēžu, kurā būtu vieta 60 metru garam skrejceļam.

■ Preiļu 2. vidusskolā šī ir teātra nedēļa. Katru dienu notiek dažādi pasākumi. 5. un 6. klašu audzēkņi uzstājas pie pirmklasniekiem un otrklasniekiem, notiek konkursi režisoriem, grimētājiem, aktieriem. Galvenais pasākums ar nosaukumu «Teātris. Teātris. Teātris» paredzēts ceturtdien, kad katra klase rādīs savus iestudējumus, bet labākie lomu tēlotāji, grimētāji un režisori saņems balvas. Izdota sienas avīze, kas veltīta skolas teātra vēsturei.

■ Preiļu 2. vidusskolā no Daugavpils ieradās ārste I.Vorobjova un lasīja lekcijas meitenēm. Ar sievietiešu organismu un veselību saistīti jautājumi tika pārrunāti 8.-9. un 10.-12. klašu grupā. Savukārt pie skolas pedagogiem nākamnedēļ ieradīsies psiholoģijas speciālists V.Filatovs. Paredzēta gan lekcija, gan arī praktiskas nodarbības, modelējot dažādas situācijas un tās atrisinot.

L.Rancāne

Nacionālās ziņas

Paraksti pret «Latvenergo» privatizāciju

Pirmdien Rīgā uzsāka pirmo parakstu vākšanu pret «Latvenergo» privatizāciju, bet masveida parakstu vākšana sākās vakar. Parakstu vākšana turpināsies, kamēr tiks savākti 10 500 paraksti. Arodu savienības «Energija» valdē 6. martā tika lemts sākt parakstu vākšanu referenduma ierosināšanai par grozījumiem enerģētikas likumā, kas paredzētu «Latvenergo» kā vienota uzņēmuma saglabāšanu valsts īpašumā. Arodbiedrības uzskata, ka jāveic grozījumi enerģētikas likuma 20. pantā, paredzot, ka līdz ar hidroelektrostacijām, pārvaldes un sadales tīkliem netiek privatizētas termoelektrostacijas. Lai ierosinātu referendumu, nepieciešams savākt 10 000 notariāli apstiprinātu parakstu. Zinātnieki un enerģētikas speciālisti «Latvenergo» privatizāciju uzskata par politisku spēli ar bezatbildīgām sekām. Preiļos parakstu vākšana notiks 24. martā pie notāres S.Naumovas (Raina bulv. 24, viesnīcas telpās) no plkst. 10.00 līdz 17.00.

Plaši atzīmēs Latvijas neatkarības gadadienu

Latvijas Republikas Satversmes sapulces sasaukšanas 80. gadadienu un Neatkarības atjaunošanas deklarācijas pieņemšanas 10. gadadienu vēlīto pasākumu rīkošanai piešķirti 44 665 lat. Šādu izdevumu tāmi pirmdien apstiprināja Saeimas Prezidijs. Saskaņā ar to vislielākie tēriņi — 9400 latu — paredzēti svinīgā koncerta sarīkošanai Nacionālajā operā. 6000 latu plānots izdot par Augstākās padomes deputātu zimju izgatavošanu, bet vēl 750 latu — par deputātu apliecību izgatavošanu. 6000 latu iztērēs, rīkojot svinīgo pieņemšanu Melngalvju namā, uz kuru tiks ielūgti apmēram 600 viesi. Re, kā dzīvo Rīgas kungļi! Bet Latgales skolotājiem algu nav no kā pielikt.

Izglītības ministrs vispirms nogriež, pēc tam piemēra

Vispirms izdomāja pagarināt skolēniem mācību gadu, tad ieviest maksas studijas jau šogad, tad izdomāja tādu piemaksas principu skolotājiem, ka Latgales rajonos pat pietrūka naudas, lai samaksātu. Šodien no visām minētajām iedomām ministrs ir atteicies. Pārsteidzās! Šķiet, ka studentu otrdien rīkotajā piketā skandētajam lozungam «Caurkritušais maģistrants!» ir taisnība. Laikam jau tomēr pietrūkst pieredzes un zināšanu ministram M.Vitolam, ja septiņu dienu laikā ir atmests ar roku trim sāktām reformām.

Gatavo pretdarbības plānu, gaidot Krievijas sankcijas

Ārlietu ministrija ir sagatavojusi pasākumu plānu gadījumam, ja Krievija pieņems lēmumu par sankcijām pret Latviju, taču nekāda sīkāka informācija par to netiek sniegta. Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdētāja vietnieks Rišards Labanovskis uzskata, ka vairākums Krievijas Valsts domes deputātu tiešām varētu nobalsot par sankciju ieviešanu, tomēr ir virkne populāru politiku, piemēram, domes NVS lietu un sakaru ar tautiešiem komisijas vadītājs Boriss Pastuhovs, bijušais premjers Jevgeņijs Primakovs, kas ir pret šīm sankcijām. Latvija joprojām uzskata, ka šāds kaimiņvalsts lēmums būs abpusēji neizdevīgs un sankcijas tik un tā ar laiku būs jāatceļ.

Novocojam

Pēc 50 gadiem Latvijā būs par 16% vairāk vecu cilvēku nekā patlaban. Pēc ANO datiem Latvija ir desmitā valsts Eiropā iedzīvotāju novecošanas ātruma ziņā.

Ziņas sagatavoja T.Elste

Rušonas sievietišu iniciatīva

Livija Rancāne

Sākums I. lappusē.

Turpmākajos mēnešos pagasta sievietišu iniciatīvas grupas izvērša savas aktivitātes. Lai varētu nākt klajā ar idejām, mums daudz jādomā un jāanalizē, kas tieši varētu nest peļņu katrā konkrētā gadījumā. Rīkojam tikšanās ar spējīgiem uzņēmējiem, kuri stāsta par savu darba pieredzi. Sievietišu iniciatīvas grupas tikās ar zemnieci Sandru Ozolu, ar Latgales novada augļu koku un ogulāju audzētāju asociācijas vadītāju Vitāliju Pastaru. Šīs tikšanās lika nopietni padomāt par iespējām pievērsties dārkopībai. Iniciatīvu grupas tikās arī ar citiem speciālistiem un

konsultantiem, kuri palīdz radīt dzīvi skaistāku un saturīgāku, — ar kompānijas Vision International People sarīzotās produkcijas izplatītājiem Latvijā, ar krāsu un stila konsultanti Anitu Muzikanti, ar psiholoģi Ainu Kravali. Pagasta sievietes apgūst projektu rakstīšanu.

Sievietes jau pēc savas būtības ir gaismas, siltuma un mīlestības radītājas savās mājās, savā pagastā. Un tāpēc viņas nevar vienaldzīgi pāiet garām arī tādām problēmām kā maznodrošinātas ģimenes, alkoholisms, viņas iedziļinās izglītības attīstības jautājumos.

Saprotam, ka mums vēl daudz jāstrādā, lai iniciatīvas grupās iesaistītu pēc iespējas vairāk pagasta iedzīvotāju, kuri spē-

tu un gribētu darboties. Pirmām kārtām, uzdodot jautājumu, kas mums jau ir, ko mēs varam izmantot no tā, kas dotajā brīdī ir pieejams, un ko mēs vēlētos uzsākt. Savukārt šīs attīstības loģisks turpinājums ir konkrētu projektu realizēšana, finansu līdzekļu piesaiste un jaunu darba vietu radīšana.

Maija sākumā Latvijā pieredzes apmaiņas braucienā ieradīsies sievietišu kustības pārstāves no Vācijas ar mērķi apspriest tālāku sadarbību, kā arī pārrunāt par Vācijas puses atbalstu projekta ieviešanai Latvijā. Iniciatīvas grupām ir ļoti daudz jāpaveic, lai pierādītu, ka mēs varam un spējam iesaistīties projektā par jaunu darba vietu radīšanu.

Pēc Baltkrievijas preču izstādes

Lidija Kirillova

No 14. līdz 16. martam Rīgā notika izstāde «Baltkrievijas EXPO 2000». To apmeklēja arī Preiļu pilsētas domes attīstības plānošanas speciālists Valērijs Stūris. Viņa viedoklis par redzēto:

— Baltkrievijā ražotās preces mēs labi zinām, gandrīz katrs tur esam bijuši un kaut ko arī nopirkuši. Viens no veidiem, kā labāk pārdot preces, ir gadatirgi, kur var redzēt lielāko daļu no izstrādājumiem. Arī Rīgā apskatāmais preču spektrs bija visai plašs — no optiskajiem naktis tēmekļiem un novērošanas iekārtām līdz bērnu rotaļlietām. Pārsvārā tomēr orien-

tācija bija uz plaša patēriņa precēm.

Iespējams, ka ražojumu kvalitāti varētu vēlēties arī labāku, tāpat arī vizuālo izpildījumu un dizainu. Bet absolūti pievilcīga lieta ir preču cena, tā patikami atšķiras no mums pierastā cenu diapazona. Pārstaigājot izstādi, radās iespaids, ka mūsu tirdzniecības organizācijas varētu plašāk izmantot baltkrievu piedāvājumus, tāpēc atlasīju to, kas likās nodēris plašam rajona iedzīvotāju lokam. Paši baltkrievi par savām precēm saka apmēram tā, jā, tās ir mūsu ražojums, bet iekšā «rozīnīte» no «Philips».

Preiļu pilsētas domē ir Baltkrievijas firmu un rūpniecības adreses, kā arī cenu lapas par sekojošām sferām: plaša patēriņa preces un viss, kas ikdienā nepiecie-

šams dzīvokļa iekārtošanai — lampas, televizori, dzīvokļu remonta materiāli. Remontinstrumenti, atslēgas, skrūvgrieži. Mērinstrumenti — sākot no gāzes, siltuma un ūdens mērītājiem, beidzot ar optiskajiem tēmekļiem. Bērnu rotaļlietas, preces bērniem, kā arī elektrotehniskās lietas (vadi, slēdži, rozetes). Minerālmēsli, dārzam un tīrumam nodēris ģimikālijas. Apsildāmās būves un dzelzsbūvniecības (no 200 līdz 3000 kvadrātmetriem). Darbgaldi, transporta tehnika un remonttehnika.

Ja kāda no Preiļu novada firmām vēlas nodibināt tirdzniecības sakarus ar baltkrieviem, informāciju var saņemt Preiļu pilsētas domē pie plānošanas attīstības speciālista Valērija Stūra.

Līvānu novada domē

Ginta Kraukle

Piešķirtas būvniecības atļaujas

Dome akceptēja būvprojekta izstrādi tirdzniecības kioska uzstādīšanai Līvānos, Rīgas ielā 91, kā arī Preiļu virsmēzniecības būvprojekta izstrādi ugunsgrēku novērošanas metāla torņa būvniecības veikšanai Līvānu novada Turku «Steķos». Apstiprināta arī būvprojekta izstrāde dzīvojamās mājas veikala būvniecībai Rīgas ielā 65a.

Mainis ielu nosaukumus

Pēc robežu grozīšanas, kas tika izdarīta ar Ministru kabineta lēmumu un kuras rezultātā daļa Turku pagasta ar pilsētveidi raksturīgu apbūvi tika iekļauta Līvānu pilsētas teritorijā, ir izveidojusies situācija, ka Jāņa, Rudzutaka un Silādieviņa ielas mikrorajonā ir divas ielas, kurām nav nosaukuma, tādēļ novada dome nolēma izsludināt iedzīvotāju aptauju par iespējamajiem divu ielu nosaukumiem. Ierosinājumus gaidīs līdz 2000. gada 15. aprīlim. Iedzīvotāji tiek aicināti paust savu viedokli, vai saglabājami līdzšinējie Jāņa, Rudzutaka un Silādieviņa ielu nosaukumi, kā arī, vai šim mikrorajonam būtu vajadzīgs savs nosaukums.

Piešķirti līdzekļi

■ Dome piešķir finansējumu 100 latu apmērā informatīva kataloga izdošanai par Līvānu novadu un pagājušajā vasarā notikušo Latvijas Mākslas akadēmijas studentu simpoziju «Līvāni 99», kura laikā «Līvānu stikla» šamota krāsniš tika apdedzināti vairāki lielformāta keramikas darbi.

■ Tiks apmaksāti bīstamo koku izzāģēšanas izdevumi uz pašvaldībai piederošās zemes Līvānu pilsētā. Šim nolūkam dome piešķir 700 latu no dabas resursu nodokļu līdzekļiem.

■ No objektu privatizācijas fonda līdzekļiem piešķirts finansējums Ls 1060 apjomā krēslu iegādei Līvānu novada biznesa informācijas centra semināru zāles iekārtošanai.

■ Līvānu pensionāru apvienībai piešķirts finansējums 50 latu apmērā Latvijas pensionāru federācijas 4. kongresa dalībnieku transporta izdevumu segšanai un standu izgatavošanai. Pensionāru federācijas 4. kongresu apmeklēs Līvānu pensionāru apvienības priekšsēdētāja, novada domes deputāte Veneranda Caune un viņas vietiece Monika Kazule.

■ Piešķirti 156 latu Līvānu bērnu un jauniešu centram *Boccio* spēles iegādei bērniem invalīdiem.

■ Piešķirti līdzekļi domes deputātes Venerandas Caunes dalības nodrošināšanai starptautiskajā simpozijā par invalīdu un pensionāru sociālo integrāciju un medicīnisko rehabilitāciju «No atstumtības līdz gandarījuma», kas notiks Rīgā no šī gada 13. līdz 16. aprīlim.

■ Līvānu invalīdu atbalsta grupas braucienam uz rehabilitācijas centru Jūrmalā 22. martā tika piešķirts novada domes mikroautobuss. No domes budžeta līdzekļiem tiks segti arī ar braucienu saistītie transporta izdevumi.

Finansēs saimnieciskos izdevumus

No Līvānu novada autoceļu fonda līdzekļiem tiks finansēti domes izpilddirektora vietnieka saimnieciskie izdevumi, kas saistīti ar autoceļu fonda administrēšanu: benzīns (līdz Ls 20 mēnesī), komandējumi (līdz Ls 50 mēnesī), Turku pagasta komitejas automašīnas VAZ remonts 50 procentu apmērā no kopējiem remontizdevumiem un ekspluatācijas izdevumi (ne vairāk kā Ls 300 gadā). Līdz grozījumiem autoceļu fonda tāmē šie izdevumi tiks avansēti no domes pamatbudžeta līdzekļiem.

Norēķināsies par siltuma skaitītājiem

Sakarā ar 18 siltuma skaitītāju uzstādīšanu dzīvojamās mājās Līvānu pilsētā, tiks palielināta īres maksa un noteikts grafiks, kādā tiks dzēsts šim nolūkam ņemtais kredīts. Domnieki apstiprināja

PU «Dzīvokļu un komunālā saimniecība» siltuma skaitītāju apmaksas grafiku, kas paredz kopējo summu Ls 8798 dzēst, veicot maksājumus katru ceturksni 1/4 daļas apjomā no gadā samaksājamas summas: 2000. gadā — Ls 1280; 2001. gadā — Ls 1604; 2002. gadā — Ls 2742; 2003. gadā — Ls 3172.

Nodoklis mazdārziņu lietotājiem

2000. gadā mazdārziņu lietotājiem pilsētas teritorijā noteikta nekustamā īpašuma nodokļa likme Ls 0,0045 par 1 m² lietošanā esošās zemes platības.

Apstiprina zemes uzmērīšanas kārtību

Dome apstiprināja kārtību, kādā veicama zemes gabalu uzmērīšana par valsts budžeta līdzekļiem zemes īpašniekiem un to mantiniekiem, kuriem atzītas tiesības atjaunot zemes īpašumtiesības Līvānu pilsētā.

Apstiprina vēlēšanu komisijas sastāvu

Saskaņā ar likumu «Par pilsētu, rajonu, pagastu vēlēšanu komisijām un vēlēšanu iecirkņu komisijām» novada dome apstiprināja vēlēšanu komisiju septiņu cilvēku sastāvā: Andrejs Sopolis, Aida Rotčenkova, Ēvalds Platacis, Pēteris Liepnieks, Anīta Auzāne, Inga Veigure, Anīta Korotkina.

Slēgs nomas līgumu

Dome nolēma, ka nomas līgums ar sabiedrisko bezpeļņas organizāciju «Žel-sirdības centrs» par telpu iri Sarkanā Krusta Līvānu nodaļas ēkā Līvānos, Rūpniecības ielā 1a bezmaksas virtuves vajadzībām tiks slēgts uz laiku līdz 2005. gada 29. jūlijam, nosakot nomas maksu Ls 0,50 (+PVN) mēnesī. 1999. gada 2. augustā noslēgtais telpu nomas līgums ar Sarkanā Krusta Līvānu nodaļu tiks pārskatīts, nosakot nomas maksu Ls 0,50 (+PVN) mēnesī.

■ Ceturtdienas intervija

Es nepiederu tikai sev

Ginta Kraukle

— Latvijas Medicīnas akadēmiju jūs beidzāt ar sarkano diplomu. Vai medicīna bija jūsu vienīgais aicinājums?

— Doma kļūt par ārstu man radās vidusskolas pēdējās klasēs. Padevās ķīmijai, bioloģijai, taču kļūt par ķīmiķi nevēlējos, jo šis priekšmets likās pārāk «saus». Vienmēr mani saistījusi literatūra, taču arī darbs skolā nevilināja. Neprotu mācīt citus. Mana mamma ir skolotāja, varbūt tieši tālab man nebija ilūziju saistībā ar šo profesiju, lai gan, šodienas acīm raugoties, ārsta darbs nebūt nav vieglāks. Skrīveru vidusskolā bija ielikts labs pamats, tūlīt pēc tās iestājos medīkos. Mācības grūtības nesagādāja ne vidusskolā, ne augstskolā, vienkārši — viss pavevās. Lai gan prasības institūtā bija augstas, neteikšu, ka sēdēju tikai ar grāmatu rokās. Bija mums sava studentu dzīve — teātri, koncerti, kāda kafejnīca. Toreiz jau visiem vecākiem bija darbs, arī stipendijas bija lielākas, varējām atļauties būt bezrūpīgāki. Skolas un studiju gadi ir tie jaukākie, laika bija daudz, rūpju — maz. Tik vien kā parūpēties par sevi. Gribas, lai arī dēliem studiju gadi paliktu tikpat labā atmiņā, taču studentiem šodien nav viegli.

— Starp jaunas meitenes izsapņoto un realitāti pretrunu nebija?

— Protams, ka bija. Tas jau katram ārstam ir jāizdzīvo. Sākumā vairāk vadīja doma, ka jāpalīdz cilvēkiem un ka es kā ārste to vislabāk varēšu izdarīt. Daudz ko ar šodienas pieredzi redzu un saprotu citādi, taču vēlēšanās palīdzēt jau nekur nav zudusi. Kas joprojām mani pārsteidz darbā ar cilvēkiem? Tā ir vieglprātīgā attieksme pret savu veselību. Pacienti ļoti daudz gaida no daktera un domā, ka tableti spēs izdarīt visu. Pārāk maz darām savas veselības labā, gaidot no ārsta to, kas tikai pašiem paveicams. Cilvēki tic brīnumiem, pūšļotājiem, ekstrasesiem — tie izdarīs ātrāk un labāk. Ticība, ka kāds cits, ārsts vai pūšļotājs, atdos veselību, cilvēkos ir ļoti stipra, bet darīts savas veselības labā tiek pārāk maz. Man liekas, ka brīnums jāmeklē pašiem sevī, savā gribasspēkā.

Ilgus gadus mēs, ārsti, strādājām pēc vieniem noteiktiem standartiem, ierastiem, labi zināmiem. Viss mainījās līdz ar reformām medicīnas aprūpē. Sāp valsts attieksme pret budžeta iestāžu darbiniekiem, tajā skaitā arī medīkiem, kuru vidū ir daudz labu speciālistu. Ir grūti strādāt, ja visu laiku jāatduras pret naudas trūkumu. Esam spiesti samierināties ar to, kā ir, taču cieš, ja tā var teikt, vienkāršais ārsts un vienkāršais pacients.

— Pēc augstskolas beigšanas izvēlējāties strādāt Līvānos, kāpēc tieši šāda izvēle?

— To, kur strādāt, noteica sadale, taču izšķirošais bija taisnā dzelzceļa līnija ar mājām Skrīveros, kur dzīvo vecāki. Gadījās, ka terapeits Līvānos bija vajadzīgs, es tā īpaši nešaubījos. Tas bija 1985. gadā. Pilsēta toreiz bija dzīvāka, rūpniecība vēl nebija apskūsi, man patika šī vieta — upe, tilti pār to. Tikko bija uzcelta jauna poliklīnika, tai blakus atradās slimnīca. Pirmais iespaids bija visnotaļ pozitīvs, likās, ka te man būs labi. Nebija tā, ka mani neviens Līvānos nepazītu. Ar dakteri Pastari bijām kursabiedrenes, viņa mani iepazīstināja ar kolēģiem, slimnīcu. Tā nu strādāju jau piecpadsmit gadus, neesmu gribējusi neko mainīt. Esmu saradusi ar cilvēkiem un vidi.

MUDĪTE KALNINA, ģimenes ārste. Dzimusi Aizkraukles rajonā, mācījusies Skrīveru A. Upīša vidusskolā. Absolvējusi Latvijas Medicīnas akadēmiju (tolaik — Medicīnas institūtu). Jau 15 gadus strādā Līvānu poliklīnikā un slimnīcas terapijas nodaļā, kas ir Mudītes pirmā un vienīgā darba vieta. Viņa ir arī divu sportisku dēlu — Mārča (16) un Artūra (10) māmiņa. Mudīte dzimusi Žurkas gadā Vērša zvaigznājā. Zemes zīme — Vērsis — apveltījusi ar realitātes izjūtu un pamatīgumu, kas neļauj vieglprātīgi mētāties pa dzīvi.

— Man nepieciešama stabilitāte. Pārmaiņas man nepatīk un reizēm pat tracina, — saka daktere Kalniņa. Viņa sevi raksturo kā pienākuma cilvēku un labu izpildītāju, taču nekad negribētu būt priekšnieces lomā. Mūsu saruna par darbu, sevi un dzīvi notiek starp rīta pienākumiem slimnīcā, mājas vizītem un pieņemšanu poliklīnikā.

— Sabiedrībā vairāk vai mazāk ir skaidrs stāvoklis, kāds izveidojies slimokasēs. Nevienam nav noslēpums arī tas, kā jūtas pacients šajos laikos, jo pacienti esam mēs visi, taču medīku viedoklis plašākā sabiedrībā bieži vien neizskan, kaut gan tieši ārsts atrodas nepārtrauktā saskarē ar slimniekiem. Kā šodienas situācijā veselības aprūpes jomā, kas, jāatzīst, ir visai smaga, jūtas ārsts?

— Ārstam nav viegli. Slimokase būtībā ir starpnieks, naudas dalītājs, taču naudas dalītājam vienmēr ir arī savas intereses. Patlaban situācija ir tāda, ka ārsts — šis ķēdītes pēdējais posms un naudas pelnītājs, paliek maliņā un iztiek no tā, kas paliek pāri. Princips, ka ārstam tiek maksāts pēc izdarītā darba, ir pareizs, vienīgi samaksāts pagaidām gan netiek.

Pacientus jaunā sistēma medicīnas aprūpē, kad vispirms jāgriežas pie sava ģimenes ārsta, neapmierina. Cilvēkus tā ierobežo, prasa lieku laiku, kura nevienam nav, un arī liekus līdzekļus. Vai sistēma sevi attaisnos, to redzēsim. Savs ģimenes ārsts ir vajadzīgs, princips ir pareizs, jo gan ārstam ir vieglāk strādāt, zinot, kas noticis ar šo cilvēku pirms gada vai diviem, gan arī pacientam ir drošības sajūta, ka savu ārstu viņš varēs atrast jebkurā laikā. Ideālā variantā šādai saiknei ir jābūt, tikai patlaban šajā saitē iztrūkst kas ļoti būtisks — pilnvērtīgs finansiālais segums. Nepietiek naudas, lai varētu izrakstīt zāles visiem, kam to vajag. Ģimenes ārsts ir arī grāmatvedis, kuram jāskaita, cik un kādas receptes viņš drīkst izrakstīt šajā mēnesī un cik varēs nākošajā. Līdz gada beigām naudas noteikti nepietiks, lai arī mēs skaitām katru latu, nešķiežamies. Protams, ir slimnieki, kuriem es vienkārši nedrīkstu atteikt, kaut vai vēža slimnieki, kuri pret-sāpju līdzekļus iegādāties nespēj. Tādiem gadījumiem, protams, man vienmēr būs rezerves fonds. Man nav mazsvarīga arī cilvēka attieksme pret savu veselību. Domāšana, kā tikt cauri ar to, ko piešķirusi slimokase, atņem daudz laika un enerģijas, kas būtu jāziedo sarunai ar savu pacientu, mēģinot iedziļināties viņa problēmās. Diemžēl ārstiem trūkst tam laika.

Esmu primārās aprūpes ārste gandrīz diviem tūkstošiem pacientu. Tas ir daudz, optimālajā variantā pietiktu ar pusotru tūkstošiem. Slodze ir liela, nevaru lieku reizi

apmeklēt savu pacientu mājās. Laiks nepieciešams arī darbam slimnīcā, taču no tā negribētos atteikties, jo tā medīkiem ir iespēja rūpēties par savu profesionālo izaugsmi. Te darbs norit dinamiskāk, gadījumi ir dažādi, jārikojas operatīvi, un tieši slimnīcas darbā labāk redzams tava darba rezultāts, tas, ka izdevies pacientam palīdzēt. Poliklīnikā vairāk esam pakļauti rutīnai, kas iestājas, ja kāds darbs tiek darīts jau gadiem. Manuprāt, nelielās slimnīcas nedrīkst likvidēt, Līvānos tai ir jābūt. Cilvēki ir ļoti slimi, pacientu mums vienmēr ir vairāk nekā gultas vietu. Ja vien pastāv iespēja «izķepuroties» tepat vietējā slimnīcā, labprātīgi ārstēties citur negriežas gandrīz neviens. Problēma ir naudā, kuras trūkst arī mūsu pacientiem. Te viņi ir tuvāk mājām, katru dienu kāds no tuviniekiem var atnākt ciemos, tiek ietaupīti arī līdzekļi. Līvānos ārstējās pacienti no visas apkaimes — Rudzātiem, Upmalas, Līvānu novada teritorijas, Jersikas, arī Dignājās.

— Kā ārstam atrast zelta vidusceļu — ārstēt tikai tik, cik viņam par to maksā, vai vadīties pēc Hipokrāta zvēresta nosacījumiem?

— Nav iespējams uz šo jautājumu atbildēt viennozīmīgi. Ārstam tiešām būtu jādara viss, lai palīdzētu slimniekam, bet tajā pašā laikā mēs visi dzīvojam sistēmā, kur nevienam nekas nav par brīvu. Laid kam tā ir katra ārsta sirdsapziņas lieta, taču lielākā daļa arī dara tik, cik viņi spēj, neskaita sava darba stundas un gadās, ka strādā arī par velti. Gandarījumu dod tie gadījumi, kad ar savu darbu un zināšanām ir izdevies kādu vārda tiešajā nozīmē piecelt kājās. Īpaši tas jūtams slimnīcas darbā, kad cilvēks, kas bijis teju vai bezcerīgs, tomēr atgriežas mājās, savā ģimenē. Esmu emocionāls cilvēks, man ir «mīkstā» sirds. Pirmajos darba gados bija grūti distancēties no pieredzētā, no citu ciešanām un sāpēm, taču tas ir jāiemācās, citādi vairs nevar strādāt ar nākošo slimnieku. Pirmajos gados es pārāk ielaidu sevī emocijas, tās mazliet jānoliec malā. Drošība, tāds kā profesionāls miers un pārliecība par to, ko daru, man iestājas varbūt tikai pēc kādiem desmit medicīnā pavadītiem gadiem. Tas nācis tikai ar pieredzi. Nekad neesmu kautrējusies prasīt padomu medmāsām, feldšeriem, kas bijuši ar lielāku pieredzi, neesmu savas ambīcijas izvīrējusi priekšplānā, bet mācījusies no pieredzējušākajiem kolēģiem. Neviens cilvēks

nevar būt viszinošs, zināšanas nāk ar pieredzi, un tas ir normāli, ka sākumā katra dežūra tiek gaidīta ar satraukumu — kā tikšu galā.

Mēs ārsti arī grēkojam, pārāk maz runājam ar saviem pacientiem. Vairāk mums vajadzētu stāstīt, skaidrot, mācīt, taču laika tam vienkārši nepietiek. Savas veselības labā pacienti var darīt ļoti daudz. Banāli tas skan, taču jāsāk ar attieksmi, veselīgu dzīvesveidu. Arvien vairāk cilvēki slimo ar sirds un asinsvadu slimībām, kas lielā mērā ir mūsu dzīvesveida sekas. Jaunībā reti kurš aizdomājas par to, ko izraisa, piemēram, smēķēšana. Jauniešiem vajadzētu stāstīt, rādīt, kur noved tik šķietami nevainīgā cigarete. Slimnīcu nodaļas ir pilnas ar plaušu slimniekiem. Varbūt, redzot tās mokas un ciešanas, ko dzīves nogalē izcieš šie cilvēki, kāds aizdomātos un pajautātu sev — vai arī es vēlos būt viņu vietā? Sāpīgākais, ka šādos gadījumos palīdzēt vairs nevar neviens. Aicinu savus pacientus, neapēst to lieko tortes gabaliņu, ja zini, ka nedrīksti to darīt, labāk apēd burkānu! Bet burkānu jau slinkums notīrīt...

— Kā jūs pati rūpējaties par savu ķermeņa un gara veselību un lab-sajūtu?

— Domāju par to, ko lietoju uzturā, kustēties arī sanāk diezgan daudz. Gandrīz nelietoju gaļu, neļūtu pēc tās vajadzību, varu pārtikt no dārzeņiem un augļiem. Ģimene jau gan vairāk zaudē nekā iegūst no tā, ka esmu mediķe. Nepiederu pati sev. Nevaru kā fabrikā mierīgi nostrādāt savu dienu un doties mājās, atstājot visas domas darbā. Neprotu atslēgties. Reizēm pat sapņos esmu darbā, pie saviem slimniekiem. Dežūrnēdējas laikā jābūt gatavai jebkurā laikā doties strādāt. Ārstam nākas saskarties ar lielu devu negatīvās enerģijas, jo visbiežāk cilvēki nāk ar sūdzību, sāpi, neapmierinātību. Manu aizņemību izjūt gan dēli, gan vīrs. Dzīve viņus piespiedusi pašiem parūpēties par sevi, jo ar siltām pusdienām sagaidīt un pavadīt man nav pieticis laika. Protams, nav jau mums, ārstiem, tikai darbs, ir arī brīvdienas.

Man ļoti patīk lasīt, tas ir mans vaļasprieks, kas palīdz relaksēties. Patīk romāni par cilvēku attiecībām, par jūtām un mīlestību, patīk mūzika, teātri, opera. Studiju gados tam pietika laika un iespēju, tagad «ķeru» mirkli, kad uz Rīgu brauc dēli, arī es piesakos līdzī. Manas ir tieši šīs, daiļās mākslas, bet ļoti nepatīk darboties virtuvē. Varbūt tādēļ, ka mamma vienmēr bijusi laba saimniece un pašai jaunībā nebija lielas vajadzības gatavot. Labāk tūru māju vai kopju dāru, bet tikai ne virtuvē, tā pasaule man ir sveša. Bērniņā gāju mūzikas skolā, arī tagad vēl reizēm klavieres paspēlēju. Patīk pastrādāt dārzā tad, ja tas nav piespiedu kārtā un steigā, labāk, kad ir laiks un noskaņojums. Man patīk visi gadalaiki, ja tie ir īsti. Īsta ziema, kad var slēpot un pikoties, īsta, silta vasara. Pārmaiņas man nav tuvas ne dabā, ne dzīvē.

— Ko jūs šajā pavasarī novēlētu mums — pacientiem, lai pēc iespējas retāk nāktos dzirdēt tik pazītamo jautājumu «Par ko sūdzāties?»

— Mīliet sevi un domājiet par savu veselību. Nāk pavasaris, tādēļ — nost ar gaļu, vairāk ēdīsim dārzeņus, augļus, zaļumus. Burvju tabletes nav, lielākie burvji esat jūs paši, jo iekšējā pārliecība un gribasspēks var darīt lielas lietas. Ticiet pašiem, ticiet ārstam, kurš jūs ārstēs, tikai tad būs iespējams sasniegt rezultātu.

Rajona pašvaldībās

Aizkalnes pagastā

■ Pagasta padomes priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis «Novadniekam» ar prieku pavēstīja, ka beidzot arī kāds no pagasta ļaudīm sadūšojies un atvēris kokzāģtavu. Līdz šim pagastā jau bija viens gateris, bet tajā saimniekoja pilsētnieki. Zemnieku saimniecības «Ramaņi» īpašniekam Imantam Zariņam pietika iniciatīvas uzņēmējdarbības uzsākšanai laikā, kad katrā pagastā ir pa vairākām kokzāģtavām. Jaunatvērtais gateris pašlaik dod darbu pieciem pagasta cilvēkiem, iespējams, ka turpmāk strādniekus vajadzēs vēl.

■ Aizkalnes pamatskolā pagājušajā nedēļā ne tikai mācījās, bet arī dejoja. 15. martā uz sadancošanu pie aizkalniešiem bija ieradušies dejojāji no Preiļu 1. pamatskolas, deju skolotājas Silvijas Kurtiņas vadītie kolektīvi. Silvija dejas soļus māca arī Aizkalnes pamatskolas 6.-7. klašu skolēniem. 17. martā Aizkalnes pamatskolas deju kolektīvs savu prasmi pierādīja arī rajona skatē, kas notika Līvānos. Kā atzina skolas direktore Mudrīte Lozda, bērni apliecinājuši, ka nav veltī laiku tērējuši.

■ 18. marta vakarā pagasta iedzīvotāji pulcējās Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzeja filiāles «Jasmuiža» zālē uz teātra izrādi. Vietējā teātra trupa bija iestudējusi lugu «Liktineigō vosora». Aktierus vada režisore un muzeja darbiniece Rasma Zariņa.

■ Aizkalnes pamatskolas audzēkņi nopietni gatavojas rajona skolu teātra svētkiem, kuru norise paredzēta Sutru kultūras namā jau 24. martā. Pašlaik audzēkņi «pieslīpē» mājas uzdevumu. Skatē audzēkņus gatavo skolotāja Inta Dumbrovska.

L.Kirillova

Jersikas pagastā

■ Jersikas pagasta padome apstiprināja 2000. gada budžetu, kurā kopējie izdevumi sastāda 94 254 latus. Pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle «Novadniekam» sacīja, ka šī gada budžets vērtējams kā pietiekams. Pašvaldības iestādes saņems tām paredzētos budžeta līdzekļus, izglītībai 2000. gadā finansējums pat palielināts. Šogad Jersikas pamatskolas budžets sastādīs 24 075 latus, kas ļaus uzcelt saimniecības ēkas un, piesaistot fondu līdzekļus, arī sporta zāli. Otru lielāko izdevumu daļu sastādīs savstarpējiem norēķiniem ar izglītības iestādēm paredzētā summa, kas šogad būs 20 629 latu, no kuriem gandrīz 11 000 latu tiks pārskaitīti Līvānu novada pašvaldībai. Kultūrai Jersikas pagastā paredzēti 8805 latu, sociālajiem pabalstiem — Ls 6600, abu bibliotēku uzturēšanai — Ls 4570. Labo situāciju budžeta jomā Maija Spūle skaidro ar salīdzinoši lielo iedzīvotāju skaitu pašvaldībā (Jersikas pagastā dzīvo 1088 cilvēki), kā arī ar veiksmīgo zemes un nekustamā īpašuma nodokļa izpildi. Dotāciju apjoms, ko Jersika saņem no pašvaldību finansu izlīdzināšanas fonda, ir viens no mazākajiem, kas liecina, ka pašvaldība lielā mērā spēj sevi nodrošināt pati.

■ Jersikas pagasta padome nolēmusi 2000. gadā saglabāt visus līdzšinējos sociālo pabalstu veidus. Pagasts atmaksās 30 procentus no pieaugušo ārstēšanās izdevumiem slimnīcā. Simtprocentīgi tiks segti visi bērnu ārstēšanās izdevumi stacionārā, kā arī ar zobu protezēšanu saistītie izdevumi gan pieaugušajiem, gan bērniem. Pensionāriem apbedīšanas pabalstu pagasts piešķirs 40 latu apmērā, nestrādājošajiem un bezdarbniekiem — Ls 60 apmērā. Par pirmo pusgadu (no janvāra līdz maijam) piešķirs vienreizējo pabalstu skolēniem pusdienu izdevumu segšanai.

G.Kraukle

Tradīcija ir piederība savai tautai

Ginta Kraukle

Latvijas Republikas Kultūras ministrijas prēmiju tautas mākslā 2000. gadā saņēma arī Līvānu ģimnāzijas sākumskolas skolotāja, folkloras kopas «Ceiruleiṣa» vadītāja Anna Kārkle. Balvas pasniegšana notika 17. martā Latvijas Nacionālajā operā.

Sarunas sākumā Anna Kārkle atzīst, ka bez pārējo atbalsta šādas balvas noteikti nebūtu. Lielākais ieguvums šo gadu laikā ir apkārtējie cilvēki, ar kuriem kopā dzīvo un strādāt ir prieks. — Es īpaši nesūdzos par dzīvi, un man liekas, ka arī folkloras daudzreiz ir palīdzējusi. Nekādā ziņā negribu uzsvērt, ka tie būtu tikai mani lielie panākumi. Priecājos, ka līdz šim esmu varējusi sadzīvot ar savu laiku un cilvēkiem. Visi, pilnīgi visi bērni man ir vienlīdz mīļi, nekad neesmu šķirojusi un arī pretī sajūtu tādu pašu uzticību.

Interese par folkloru un tautas dzīvesziņu nāk līdzī no bērnu dienām, jo arī Annas Kārkle vecmamma bērniem savulaik daudz dziedājusi latviešu tautas dziesmas. Visu mūžu dziesma viņu ģimenē bijusi dzīva, tā mitusi starp cilvēkiem un savējiem bijusi tuva un saprotama. Dziedājusi folkloras ansambli «Latava», līdz radusies doma tautasdziesmu mācīt arī bērniem. 1990. gadā Līvānu bērnu un jauniešu centrā sāk darboties folkloras kopa Annas Kārkle vadībā. Tas ir «Ceiruleiṣa» laiks, kas nav beidzies arī šodien, lai gan vairāki bijušie ansambļa dalībnieki šogad jau beigs ģimnāziju. — Vietā nāk citi bērni. Pašreiz darbojas 36 dalībnieki, interese nemazinās. Mūsu folkloras kopa nav īsti ansamblis, drīzāk studija, kurā ļauts darboties ikvienam, kaut gan koncertos piedalās tikai daļa dziedātāju. Dalībnieki nāk veselām ģimenēm — māsas un brāļi. Mēs gan dziedam, gan dejojām, gan arī paši mūzikas instrumentus spēlējam.

Kopa daudz kur guvusi atzinību, atzīta par vienu no labākajām Latvijā, taču Anna Kārkle negrib tās nosaukt par uzvarām. Viņaspār, tas ir prieks — būt kopā ar citiem, būt līmenī. Ir savākts liels klāsts tautas folkloras materiālu, dziesmas tiek dziedātas autentiskajā izpildījumā, kas raksturīgs nelielai daļai folkloras kopu. Materiālus viņi meklē pie tautas teicējām, folkloras kopas pūrā jau ir ap četršimts dziesmām, tā ka bērni var izvēlēties tieši tās, kas vislabāk patīk. — Dziesmas izvēlos nevis es, bet paši bērni. Bija gadījums, ka dziesma, kura man ļoti patika, bērņus atstāja vienaldzīgus, viņi to nemācījās, un viss. Ja bērniem dziesma nav iegūlusi sirdi, viņi to pavisam drīz aizmirst.

Jautāju par folkloras vietu šodienas pasaulē, kur visu pārķ un pārdod. Anna Kārkle ar nopūtu atzīst, ka jautājums ir smags. — Tā ir pavisam neliela daļiņa, kura pulcējas un kopj tautas tradīciju mantojumu, šiem cilvēkiem senču garantanta ir dārgas. Ja palūgtu nodziedāt

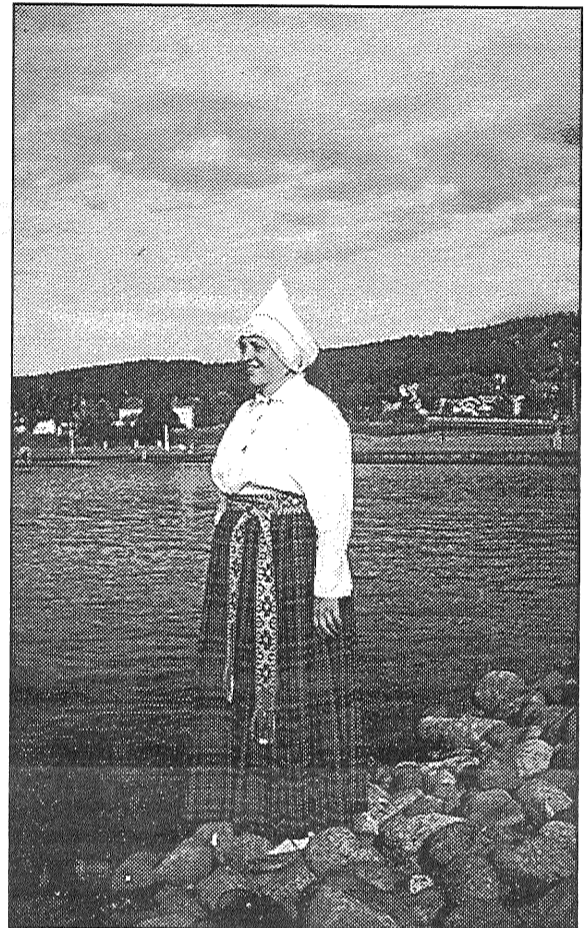
tautasdziesmu, baidos, ka daudzi zinātu tikai «Kur tu teci, gailīti». Tomēr jāsaprot, ka folkloru nevar un arī nevajag uzspiest, bērņus un jauniešus var tikai ieinteresēt, lai viņi zinātu, kas ir tie vai citi svētki, kā tos svinēt, kāda to jēga. Senā tradīcija jā saglabā daļēji, taču ir jāliek arī kaut kas klāt, lai ieinteresētu, tuvinātu folkloru šodienas jauniešiem. Viņi ir cita laikmeta cilvēki, tāpēc arī piedāvāt ir jāprot savādāk. Skumji, ka kultūras, arī tautas kultūras dzīve Līvānos ir apsikusi.

Savā ģimenē Anna Kārkle tradīcijas saglabā caur ģimenes kopību, satiekoties, svinot svētkus. Pateicoties vecākajai paaudzei, ģimenē ir izveidojušies savi rituāli, piemēram, Ziemassvētkus allaž sagaidīt visiem kopā laukos, lai arī cik aizņemts katrs no ģimenes locekļiem būtu.

Senlatviešu tradīcijas nekādā ziņā neizslēdz arī kristīgo pasaules izjūtu, tās abas ir dziļi saistītas, bagātina cilvēku un stiprina ģimeni, uzskata Anna Kārkle. Senlatviešu garā tiek svinēti arī svētki Pastariņa skolā. Bērni aktīvās darbības uzņem ar atsaucību, piemēram, Lieldienās visa skola iet uz mežu, dzied, šūpojas. Pērn, lai svētkus padarītu interesantākus, bija izveidotas sešas pieturas: ar olu ripināšanu, kaulēšanas, tautasdziesmu, sakām-vārdu skandēšanu, mīklu minēšanu un citām izpriecām. Bērni šādu svētku izpausmi neuztver kā nedzīvu un veclaicīgu tradīciju, bet gan kā iespēju aktīvi darboties un pašizpausties. Mūsu saruna notiek dienā, kad skoliņā svin Meteņus, zēni pārģērbusies meiteņu drēbēs un otrādi, jo viena no Meteņdienas tradīcijām ir mainīšanās ar drēbēm. Mazajiem tas divreiz nav jā saka, viņi labprāt iesaistās svētku izdarībās.

Nākotnes ieceres saistās

ar domu par savas kasetes ierakstīšanu un izdošanu. Dziesmu ir daudz, un tās ir nedzirdētas, savdabīgas. Šovasar Annai Kārklei priekšā vēl kāds pārsteigums — došanās uz vispasaules folkloriādi, kas notiks tālajā Japānā no 26. jūlija līdz 8. augustam. Šī negaidītā iespēja Annai Kārklei nāca kā Ziemassvētku dāvana. — Biju pārsteigta starp 32 Latvijas folkloristu vārdiem ieraugot arī savējo. Nezinu, pēc kādiem kritērijiem notika atlase, jo nekādu pieteikumu netiku sūtījis, arī savus ceļojuma biedrus vēl nezīnu. Tas būs milzīgs pasākums, kurā piedalīsies dažādu pasaules tautu un folkloru pārstāvji, tiksies semināros, rādīs savu prasmi, savas tautas tradīcijas, kas visspilgtāk apliecina piederību SAVAI tautai.

● Anna Kārkle — Kultūras ministrijas balvas tautas mākslā ieguvēja 2000. gadā.

● Kopā ar «Ceiruleiṣa» dziedātājiem. Foto no A.Kārkle arhīva

Sadziedāšanās Līvānos

Ginta Kraukle

Līvānos Pastariņa sākumskolā notika E.Melngaiļa tautas mākslas centra un Preiļu rajona padomes rīkotais seminārs Dienvidlatgales novada folkloras kopu vadītājiem un interesentiem. Seminārā piedalījās folkloras kopu vadītāji no Līvānu pilsētas un novada, Preiļiem, Riebiņiem, Vārkavas, Arendoles, Silajāņiem un Daugavpils. Semināru vadīja E.Melngaiļa tautas mākslas centra darbinieki Andris Kapusts, Helmī Stalte un Ernests Spīčs.

Tradicionālais dziedāšanas un muzicē-

šanas konkurss «Dziedu dziesmu, kāda bija» tiek rīkots bērniem un jauniešiem līdz 25 gadu vecumam, tas notika jau otro reizi. Uz konkursa finālu, kas notiks 6. maijā Rīgā, izvirzīti vairāki mūsu rajona bērni: Aija Ancāne («Rūzūpeite»), Elīna Viļuma, Ieva Karpenko, Inta Valtere, Agnese Kārkle, Indra Zusāne un Rita Sokolovska («Ceiruleiṣa»), kas ieguva vislielākā dziedātāja titulu, arī Aija Raubiška («Ceiruleiṣa»), Līga Karčevska, Zinta Kursīte (Pelēci), Marita Lazdāne, Oļvija Ziemele (Vārkava).

Pasākums noritēja ar Līvānu ģimnāzi-

jas direktores Maijas Kručiņinas, uzņēmēja Dzintara Dauguļa, a/s «Līvānu stikls» un IU «Adugs» atbalstu. Liels dalībnieku paldies tika arī Pastariņa skolas pavārem, par gardo cienastu, ko slavēja arī tālie viesi.

Semināra dalībnieki bija pārliecināti — nepietiek būt kopā tikai vienreiz gadā atskaites pasākumā, tādēļ šī gada 20. maijā ir iecerēts kopīgs sarīkojums «Balticas» ieskaņu koncerta ietvaros, kurš notiks Galēnos, bet rudenī folkloras kopu dalībnieki un vadītāji no visās Dienvidlatgales tiksies Miķeļdienas pasākumā Līvānu novada Jaunsilavās.

Paliec sveiks, ledus!

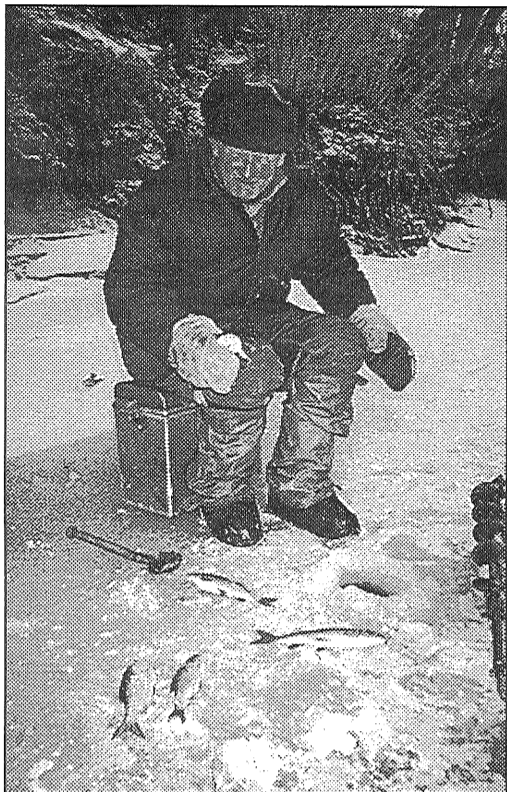
Antons Rancāns

Sākums 1. lappusē.

Mūsdienās makšķernieki lielāko tiesu darbojas paši par sevi vai veido nelielus kolektīvus darba vietās, kā, piemēram, akciju sabiedrībā «Preiļu siers» un citur. Viņi interesējas par speciālajiem preses izdevumiem zvejniekiem, radio un TV raidījumiem, tāpēc ir lietas kursā, kad un kur rīko plašākas sacensības, lai pamērotos spēkiem un veiklībā ar citiem. Lauku sporta spēlēs tagad iekļautas arī sacensības makšķerēšanā, diemžēl uz pēdējām Alūksnē neviens no preiliešiem nav ticis aicināts, lai gan mūsu vīri, kā saka, ar pliku roku nav ņemami. Tagad viņi domā par piedalīšanos tradicionālajās sacensībās «Staiķeles vimba», kurās pērn iegūta godalgota vieta. Lielākā vimba un uzvarētāja gods gan pienācies citiem, bet lomi neesot bijuši slikti. Pērn preiliešiem veicies arī sacensībās Krāslavā.

Makšķerēšanas kartes pusgamam vai gadam var nopirkt pasta nodaļās, veikalos var iegādāties piederumus, un aidā uz ezeru vai upi! Vēl vajagot izjust īpašu aicinājumu uz kādu vietu, tad var braukt droši — zivis ķersies. Nav jābūt skopam vai skaidīgam — arī citiem parādāmas veiksmīgākās vietas. Bet katram makšķerniekam var būt arī kāds savs noslēpums, kas izceļ viņa individualitāti citu vidū, kā katrai zivju sugai — savs īpašs makšķerēšanas laiks.

K.Anspakam iepaticies Lubānas ezers un vietas ap Aiviekstes izteku, pati Aiviekste, kur var pievilināt arī kādu samīņu vai vēdzeli. Savas īpatnības ir copei Rušona ezerā un Dubnā, Rēzeknes upē, kur zivis labāk ķeras tieši uz pavasara

● Viktor Vilcāns un Guntis Brūvers. Foto: K.Anspaks

pusi. Iecienīta Iča, kas pēc Lubāna regulēšanas ietek tieši Aiviekstē. Uz Lubānu brauc rudu cieniņā. Bruņojas ar vižuļiem, pēdējā laikā modē nākusi šķersbļitka, kas vairāk pievilina dziļu iemītnieces.

Bez loma K.Anspaks nemēdz palikt. Aizvadītajā ziemā sezonā veiksmē bijusi uz līdakām. No visām noķertajām divas svērušas ap desmit kilogramiem katra, garumā bijušas ap 120 centimetriem. Gadījusies arī astoņus kilogramus smaga karpa, ap 4 kilogramus smags līnis,

pusotru kilogramu smaga rauda. Kādreiz diļšos audzētās karpas tagad Lubāna un Rušona ezeros sastopamas savvaļā. Šīs sezonas noslēgumā uz Rušona ledus izvilks vairāk kā četrus ar pusi kilogramus smags zandarts. Šīm zivīm patīk tīri ūdeņi un tās Preiļu rajonā varot redzēt vēl tikai Dubnā.

Kazimīrs ir arī fotogrāfs, tāpēc šodien mums iespēja parādīt arī citus veiksmīnīkus. Vecākais no viņiem Viktors Vilcāns, kuram 77 gadi (attēlā uz Dubnas ledus), bet no Kazimīra novadniekiem

smejamas, domā Kazimīrs.

Ziema makšķerēšanas prieku baudītāju ir vairāk nekā vasarā. Laikam jau tāpēc, ka cilvēkiem brīvāks laiks. Nevajag laivas, pa ledu visu ūdenskrātuvi var pārstaigāt krustām šķērsām. Zivīm arī no tā labāk — vairāk āliņģu un vairāk skābekļa ieplūst zem ledus bruņām. Iepriecina, ka diezgan ērti aizklūt līdz ezeriem, izmantojot agros rīta autobusu reisu, arī vakaros atgriezies. Un gatavošanās rituāls, kas sākas jau iepriekšējās dienas vakarpusē, pašu taisītu rīku izmēģināšana...

Reklāma

Attīstība

Mazo un vidējo uzņēmēju kreditēšanas programma

Kreditēšanas programma "Attīstība" ir jūsu iespēja saņemt finansējumu ražošanas ēku, zemes, mašīnu, jaunu iekārtu un tehnoloģiju iegādei, kā arī citu uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamu izdevumu finansēšanai.

Jūsu uzņēmums attīstīsies straujāk

Ieguldot līdzekļus šodien, jūsu uzņēmums var sākt kvalitatīvākas produkcijas ražošanu, paplašināt preču sortimentu un piedāvāt jaunus pakalpojumus. Palielināsies jūsu konkurētspēja, un jūs gūsiet peļņu arī turpmāk.

Izdevīgi kreditēšanas noteikumi:

- aizdevumi uz laiku līdz pat 10 gadiem ar iespēju termiņu pagarināt;
- stabilas procentu likmes un izdevīgi apkalpošanas tarifi;
- aizdevumi dažādās valūtās – LVL, EUR, USD, DEM;
- procenti maksājami no neatmaksātās aizdevuma summas;
- speciālistu bezmaksas konsultācijas.

"Mēs kā banka, kas veicina attīstību, varam jums palīdzēt ideju realizēšanā ar mūsu piedāvātā kapitāla palīdzību."

Inesis Feiferis,
Hipotēku bankas
prezidents

Hipotēku banka

Tavas valsts banka

www.hipo.lv

Preiļos, Brīvības ielā 2, tālr. 5324395; Daugavpilī, Cietokšņa ielā 55, tālr. 5427708; Jēkabpilī, Rīgas ielā 210, tālr. 5223706; Krāslavā, Sv. Ludviķa laukumā 3, tālr. 5626062; Madonā, Saules ielā 21, tālr. 4821855; Rēzeknē, Brāļu Skrindu ielā 11, tālr. 4622870.

Sporta ziņas

Līvija Rancāne

Džudo

No starptautiskā džudo turnīra Ādažos Preiļu džudo cīnītāji atgriezās ar labiem rezultātiem. Turnīrā piedalījās visi Latvijas džudo klubi, kā arī šī sporta veida piekritēji no Lietuvas, Igaunijas, Krievijas.

Sevišķi labus rezultātus guva Preiļu meitenes. Violeta Maslobojeva svara kategorijā līdz 28 kilogramiem ieguva pirmo vietu un čempionāta kausu. Svara kategorijā līdz 25 kilogramiem otro vietu un sudraba medaļu izcīnīja Signe Vanaga. Sudraba medaļu ieguva arī viņas vārdamāsa Signe Kivleniece (līdz 35 kilogramiem). Savukārt Guna Trubača šajā svara kategorijā ieguva bronzas medaļu. Zēni: Artūrs Dzenis (līdz 26 kilogramiem) un Ivars Silickis (līdz 33 kilogramiem) ieguva trešās vietas un bronzas medaļas.

Ņemot vērā, ka sacensībās piedalījās vairāk nekā 600 dalībnieku, bet Preiļiem bērni jau puspiecos rītā devās ceļā, un sacensības notika līdz deviņiem vakarā, iegūtie rezultāti liecina par izturību un spēku.

Pirms Ādažu turnīra Carnikavā notika turnīrs džudo iesācējiem. No Preiļiem uz to devās 19 mazie cīnītāji. Kopvērtējumā iegūtas sešas pirmās vietas, piecas

● Turnīra «Ādažu čipsi — 2000» dalībnieki ar iegūtajām medaļām: (no kreisās) Artūrs Dzenis, Signe Kivleniece, Ivars Silickis, Violeta Maslobojeva, Guna Trubača.

— otrās, trīs — trešās vietas.

8. aprīlī notiks rajona meistarsacīkstes, bet pāris nedēļu vēlāk seši džudo cīnītāji

no Preiļiem Latvijas izlases sastāvā dosies uz starptautisko jauniešu turnīru Sanktpēterburgā.

Latvijā pieaug saslimšanas gadījumi ar tuberkulozi

1882. gada 24. martā vācu ārsts Roberts Kohs Berlīnē paziņoja, ka ir atklājis tuberkulozes mikobaktēriju (Nobela prēmiju par šo atklājumu viņam piešķīra tikai 1905. gadā), tāpēc 24. martā pasaulē tiek atzīmēts kā Tuberkulozes diena, kas, protams, nav svētku diena, bet laiks, kad domājam un runājam par šo visvairāk izplatīto un nāvējošo infekcijas slimību.

Latvijā kopš 1990. gada saslimstība ar tuberkulozi pieaugusi 2,5 reizes: 1990. gadā reģistrēti 731 saslimšanas gadījums, 1999. gadā — 1673 saslimšanas gadījumi (tas ir 68,3 saslimšanas gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju). Preiļu rajonā 1999. gadā reģistrēti 21 saslimšanas gadījums, t.sk. vienam bērnam līdz 4 gadu vecumam (50,4 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju). Sevišķu satraukumu rada tas, ka valstī trīs reizes palielinājusies bērnu saslimstība, kas liecina par sliktu epidemioloģisko situāciju. Šo nelabvēlīgo situāciju rada lielais bacilāro slimnieku skaits, kuri izvairās no ārstēšanas (Preiļu rajonā pašlaik ir 5 šādi gadījumi). Viens bacilārs tuberkulozes slimnieks var inficēt 10-15 veselus cilvēkus, sevišķi bīstams šāds slimnieks ir bērniem.

Tuberkuloze ir sociāla slimība — nabadzība, bezdarbs, alkoholisms, narkomānija, nevēriba pret savu veselību ir galvenie tuberkulozes izplatību veicinošie faktori.

1999. gadā Preiļu rajonā ar aktīvu elpošanas orgānu TBC uzskaitē ir 21 cilvēks, no tiem 18 ir vīrieši (pārsvarā no 25 līdz 60 gadiem), 12 no slimniekiem izdalīja tuberkulozes mikobaktērijas (11 vīrieši un 1 sieviete).

No 1999. gadā reģistrētajiem pirmreizējiem tuberkulozes slimniekiem 42,5% ir bezdarbnieki, 28,6% — pensionāri, 23,8% — strādājošie. Vairāk nekā puse no saslimušajiem ir ļaunprātīgi alkohola lietotāji. 47,6% no slimniekiem ilgstoši nav pārbaudījuši savu veselību.

Vairums tuberkulozes gadījumu tiek diagnosticēti pārāk vēlu. Par to liecina gan lielais mirušo skaits pirmajā slimības gadā, gan plašie ielaistie abpusējie procesi plaušās, kuru ārstēšana prasa daudz ilgāku laiku, pat vienu divus gadus, rezistentām formām (nejūtīgām pret antibiotikām) vēl ilgāk. Preiļu rajonā mirstība no tuberkulozes 1998. gadā bija 28,6%, 1999. gadā — 19,2%.

Lūdzam gan vispārējās prakses, gan

ģimenes ārstus neaizmirst tuberkulozes varbūtību. Prakse liecina, ka trīs, četrus mēnešu laikā atkārtots bronhīts vai pneimonija, kā arī ieilgusi šo slimību gaita liek domāt par tuberkulozi, tāpēc iesakām ārstiem šos slimniekus nosūtīt uz konsultāciju pie ftiziopneimologa. Laikus jāveic profilaktiskās apskates riska grupām (pacienti ar cukura diabētu, medicīnas darbiniekiem, ilgstošiem glikokortikoidu lietotājiem u.c.).

Liels ir tādu slimnieku skaits (apmēram viena trešdaļa), kuri izvairās no ārstēšanas vai ārstējas neregulāri. Tas ir galvenais iemesls rezistences veidošanās procesā. Šos slimniekus ir grūti izārstēt, viņu ārstēšana ir aptuveni 100 reizes dārgāka. Latvijā tuberkulozes ārstēšana ir bez maksas. Visi medikamenti, kas nepieciešami slimniekiem, ir bezmaksas un pietiekamā daudzumā.

Tuberkulozes savlaicīga atklāšana un pareiza ārstēšana ir labākā tuberkulozes profilakse.

A.Lioznovs,
Preiļu prettuberkulozes kabineta
vadītājs
S.Lioznova,
ftiziatre

Uzdarbojas zagļi

Lidija Kirillova

Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas priekšnieks Nikolajs Maksimovs informēja «Novadnieku», ka Preiļos un rajonā joprojām notiek daudz zādzību.

Jau rakstījām, ka 7. martā tika konstatēts izsists logs Preiļos, Tīrgus laukumā 13, no telpas bija pazudis elektriskais zāģis «Rebir». 9. martā no kādas garāžas nozagts saliekamais velosipēds «Aist». Noskaidrots, ka vainīgā persona ir Arvīds S. Notiek pirmstiesas izmeklēšana.

14. martā garāmgājēji ar izbrīnu vēroja, ka Preiļos pie restorāna no žoga ap-

males noņemtas un nezināmā virzienā pazudušas 12 alumīnija loksnes. Vainīgais izrādījās Aleksandrs A., notiek pirmstiesas izmeklēšana. N.Maksimovs uzsvēra, ka abos gadījumos vainīgie ir bezdarbnieki.

20. martā tika konstatēts, ka no akciju sabiedrības «Preiļu siers» teritorijā novietotā traktora T-150K nozagts akumulators, automagnetola un dažādi citi piederumi. Pašlaik notiek zādzībā vainīgo personu noskaidrošana.

Bet kāda Silajāņu iedzīvotāja 18. martā konstatēja, ka šī pagasta Krievu Balbāržos nozagta viņas pirts. Vārdu sakot, bija un nav... Policija nodarbojas ar apstākļu noskaidrošanu.

Policija meklē

Preiļu rajona policijas pārvalde meklē nepilngadīgo Andri Čivkuli, kurš dzimis 1984. gada 25. oktobrī, dzīvo Preiļos, Rēzeknes ielā 24. Zēns šī gada 17. martā izgāja no Preiļu 1. pamatskolas un mājās nav atgriezies.

Viņa pazīmes: augums 170 cm, īsi tumši mati, acis zilas, seja ovāla, uz kreisā vaiga maza dzimumzīmīte. Bija gērbies melnā ziemas vējjakā, tumši zilā cepurē ar dzeltenu uzrakstu, melnās džinsu biksēs, brūnā vestē, dzeltenā krekā un melnās 40. izmēra karpēs.

Ja kādam ir zināma Andra Čivkula atrašanās vieta, policija lūdz par to informēt.

POLICIJAS ZIŅAS (13. — 19. marts)

13. martā Aglonā, Somersetas ielā 4 Ēriks O. un Anna A. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

13. martā Preiļos, Talsu ielā Daugavpils iedzīvotājs Alberts V. veica neilikumīgu tirdzniecību, par ko viņam sastādīts administratīvais protokols.

14. martā Līvānos, Zaļajā ielā 2 Jānis N. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības pret civilsievu. Sastādīts administratīvais protokols.

15. martā Galēnu pagasta Indānos Pēteris V. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Izteikts oficiāls brīdinājums.

15. martā reģistrēts iesniegums par to, ka 11. martā Aizkalnes pagasta Bleidenes kapos J.K. izdarīja puķu un sveču zādzību, jo cerēja tādā veidā nopelnīt. Ierosināta krimināllieta.

15. martā Līvānos, Fabrikas ielā 20b Georgijs I. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Izteikts oficiāls brīdinājums.

16. martā Rudzātos veikalā «Pavasaris», iekļūstot caur logu, nozagti pārtikas produkti un alkoholiskie dzērieni. Ierosināta krimināllieta.

16. martā ceļa Rēzekne — Daugavpils 94. kilometrā automašīnas Volvo S70 vadītājs, Daugavpils rajona iedzīvotājs Viktors K. neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu un nobrauca no ceļa. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

16. martā Vārkavas pagasta Pilišķos Leonards P. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

16. martā Aglonas pagasta Kapiņos Jurijs T. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

17. martā Riebiņos automašīnas Audi 90 vadītājs Jānis M. nesavaldīgi savu transportlīdzekli un ietriecās stāvošā autobusā, kas pieder Jēkabpils autobusu parkam. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

17. martā Preiļos uz Brīvības ielas automašīnas RAF 2205 vadītājs Voldemārs P. izraisīja sadursmi ar priekšā braucošo Citroen Jumper. Cietušo nav, bojātas automašīnas. Sastādīts administratīvais protokols.

17. martā Preiļos, Paulāna ielā automašīnas Audi 100 vadītājs Ričards N., izbraucot uz galvenās ielas, nepalaida garām braucošo IŽ 2715. Notika sadursme, kuras rezultātā cilvēki nav cietuši, bojāti tikai transportlīdzekļi. Sastādīts administratīvais protokols.

18. martā Preiļu pagasta Sondros Konstantīns B. alkohola reibumā veica huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

18. martā Vārkavā, Kovaļevsku ielā 2 Aleksandrs I. veica huligāniskas darbības. Izteikts oficiāls brīdinājums.

19. martā Preiļos, Rīgas ielā 1 Aleksandrs C. izdarīja huligāniskas darbības. Izteikts oficiāls brīdinājums.

19. martā Saunas pagasta Vecajos Možuļos Gints S. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Pārbaudīta sportistu veselība

Līvija Rancāne

Preiļu sporta klubs «Cerība» saņēmis Valsts sporta medicīnas centra sagatavotu ziņojumu par «Cerības» audzēkņu veselības stāvokli. Sporta medicīnas centra ārsts februārī sporta klubā «Cerība» veica specializētas profilaktiskās medicīniskās apskates mācību un treniņu grupu 229 audzēkņiem. Pārbaudīta apmēram ceturtdaļa no 1000 «Cerības» audzēkņiem. Sporta medicīnas speciālisti pēc pārbaudes rezultātiem bērņus sadalījuši četrās veselības grupās. Par piederīgiem pirmajai veselības grupai, kas nozīmē veselus, fiziski attīstītus un funkcionāli sagatavotus bērņus, kas var trenēties pēc trenera plāna bez ierobežojumiem, atzīti 55 audzēkņi. Otrajā veselības grupā, kas nozīmē praktiski veselus bērņus ar nelielām novirzēm veselības stāvoklī vai fiziskajā attīstībā, kuri trenējas pēc trenera plāna, ievērojot un izpildot attiecīgus ārstu norādījumus un ieteikumus, ieskaitīti 151 bērns. Trešajā veselības grupā ieskaitīti 21, bet ceturtajā — divi «Cerības» audzēkņi.

No pārbaudītajiem 229 audzēkņiem stāja normas robežās atzīta 89, nepareiza stāja konstatēta 123 bērņiem, skolioze — 17. Saplacināta pēda atzīta 36, bet plakana — 16 audzēkņiem. Par pārējo bērņu pēdām atzīts, ka tās ir normas robežās.

Sporta medicīnas centra speciālisti ziņojumā neaprobežojas tikai ar klajiem skaitļiem. Dota norāde par konkrētiem audzēkņiem. Attiecībā uz trijiem bērņiem rekomendēts, ka viņiem nav ieteicams nodarboties ar sportu, vairākiem desmitiem audzēkņu atļauts trenēties ar ierobežojumiem. Par 21 audzēkni dots slēdziens, ka nav adaptēti fiziskām slodzēm. Viņiem nav ieteiktas maksimālas fiziskās slodzes. Ieteicamas biežākas regulāras fiziskās aerobās izturības slodzes. Visai raiba ir audzēkņu uzvārdiem klātpievienoto diagnožu buķete. Bronhiālā astma ar biežām lēkmēm, juvenilais ceļa locītavas iekaisums, hroniska gastroduodenīta saasinājums, sirds trokšņi pirms vai pēc fiziskās slodzes, sirds muskuļu izmaiņas pirmajā pakāpē (miokarda distrofija pirmajā pakāpē), sirds ritma traucējumi (supraventrikulāra ekstrasistolija), varikozas vēnas, kaulu — saiņu aparāta pārslodzes slimības (tendenīts, periosteoz, hondropatija) un tā tālāk.

To audzēkņu, kuru veselībā atklāti traucējumi, vecāki saņems sporta kluba «Cerība» informāciju un arī sporta medicīnas centra speciālistu noteikto diagnozi, kā arī rekomendāciju, pie kāda

speciālista griezties.

Šie dati varētu sabiedrību rosināt uz plašākām pārdomām. Pirmkārt, par to, ka diemžēl ne valsts, ne pašvaldība nespēj materiāli nodrošināt, lai tik smalku un skrupulozu pārbaudi varētu iziet visi sporta kluba «Cerība» audzēkņi. Kā jau minēts, no 1000 audzēkņiem pārbaudīti 229. Otrkārt, vēl jo vairāk diemžēl jāsauc par visiem pārējiem bērņiem, kas nav «Cerības» audzēkņi un kuru veselības stāvoklis nevienu neinteresē, jo tik plašas pārbaudes viņiem netiek rīkotas. Treškārt, katrs desmitais bērns ieskaitīts trešajā un ceturtajā veselības grupā, bet vairāk nekā pusei ir skoliotiska vai nepareiza stāja. Un tas — no kontingenta, kuru pēc stereotipiskiem uzskatiem pieņemts vērtēt kā tādus, kas ir veseli un fiziski labi attīstīti, jo izvēlējušies aktīvu sportisko dzīvi. Rajona sporta kluba «Cerība» direktors Imants Babris solīja «Novadnieka» lasītājus pēc kāda laika iepazīstināt ar faktiem par citu rajona sporta skolu audzēkņu veselības stāvokli, ko tāpat pārbaudīja Sporta medicīnas centrs. Gan jāšaubās, vai rezultāti stipri varētu atšķirties. Kopumā jaunā paudze ir nevesela, un pat tādos gadījumos, kad arī vecāki ir nobažījušies par bērna fiziskās attīstības traucējumiem un veselības stāvokli, viņi lielākoties netiek tālāk par diagnozes noteikšanu. Viņiem nav līdzekļu ārstnieciskajām procedūrām, speciālistu vadītiem vingrinājumiem, vitamīnu kursiem, masāžām, dārgām ziedēm, zālēm un daudzveidīgam uzturam.

Ministru kabinets šī gada 1. februārī pieņēma izstrādātās koncepcijas «Valsts atbalsts ģimenēm ar bērņiem» pamatnostādnes un uzdeva Labklājības ministrijai līdz šī gada 1. maijam apkopot sabiedrības viedokli par tām. Lūk, šajā svarīgajā dokumentā ir vesela apakšno-daļa «Veselība», kurā gan pieminēta seksuālā izglītība, informācija par kontracepciju, dzimumaudzināšana, bet neiet runa par elementāru veselības nodrošināšanu, kaut vai attiecībā uz veselībai labvēlīgiem apstākļiem mācību iestādēs.

Bet vēl, atgriežoties pie visiem iepriekš minētajiem «...kārt». Ceturtkārt un galvenokārt, neviens un nekad no vecākiem nenonem atbildību par saviem bērņiem. Pirms tam, kad jūsu bērns, negribot aizvainot treneri, skolotāju, pieņem lēmumu par to, ka bez viņa piedalīšanās tāda vai šāda līmeņa sacensībās skolas, pagasta, pilsētas, rajona gods neglābjami cietīs, atcerieties, ka nākamgad būs citi skolas un rajona goda spodrinātāji, bet jūsu bērnam komplektā ar lepnumu par spodrināto godu paliks pārpūlēta sirds un sabojātas locītavas. Un tās vairs būs tikai jūsu problēmas. Starp mērenām fiziskām aktivitātēm un augstiem sporta rezultātiem ir liela atšķirība.

(Par skoliozi lasiet nākamajā «Novadnieka» numurā.)

Par bīstamām precēm

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs informācijas ātrās apmaiņas sistēmas par bīstamām precēm ietvaros ir saņēmis informāciju no Patērētāju aizsardzības inspektoriāta Ungārijā (General Inspectorate of Consumer Protection) par to, ka turpmāk minēto preču lietošana ir bīstama patērētāja drošībai.

● Tvaika gludeklis «STARLINE Germany» S 026. Ražotājuzņēmums «STARLINE Germany».

● Tosteris «SENATOR» AT — 221. Ražotājvalsts un ražotājuzņēmums nav zināms.

● Rotaļlieta «Tanks» 005. Uzraksts uz iepakojuma «Pull Back Action TANK CAR», «6 PCS». Ražotājvalsts

un ražotājuzņēmums nav zināms.

● Rotaļlieta «Tekstila bumba — grabulis». Uzraksts uz iepakojuma «Pony Toys Collection», «Zabawka z tworzywa sztucznego», «Made in Poland». Ražotājuzņēmums PPH «PONY TOYS».

● Rotaļlieta «Lelle — Happy Baby». Ražotājvalsts un ražotājuzņēmums nav zināms.

● Kafijas dzirnaviņas mikseris «First Austria» RG 101. Ražotājuzņēmums «FIRST Austria».

Kā arī saņemta informācija no Igaunijas patērētāju aizsardzības padomes par to, ka trīsvietīgais sadalītājs VI — KO, TS 40 16A 250 V ir bīstams patērētāja drošībai. Elektropreces ražotājvalsts un ražotājuzņēmums nav zināms.

Jauno matemātiķu konkursa 5. kārtā

Pienākusi kārtā pēdējiem JMK uzdevumiem šajā mācību gadā. Tāpēc gari nerunāsim. Aplūkojiet 3. kārtas laureātus, 4. kārtas uzdevumu risinājumus un ķerieties pie 5. kārtas uzdevumu risināšanas. Risinājumus sūtiet JMK, Rudzātu vidusskola, Preiļu raj., LV 5328. Darbā norādiet savu vārdu, uzvārdu, skolu un klasi. Jūsu vēstules gaidu līdz 18. aprīlim (pasta zīmogs).

Veiksmīgu risināšanu!

3. kārtas laureāti Preiļu rajonā
2. vieta: Marina un Jānis Timošenko (Preiļu 1. psk.), Mārtiņš Sprīngis (Rudzātu vsk.).

3. vieta: Edīte Šņepste (Pelēču psk.).
Atzinība: Māriete Upeniece (Galēnu psk.), Ieva Vaivode (Vanagu psk.), Jūlija Leonova (Preiļu 1. psk.), Madara Rudzāte (Rudzātu vsk.), Mikus Kārkliis (Līvānu ģimn. 2.(1) kl.).

4. kārtas uzdevumu atrisinājumi

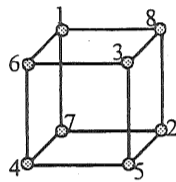
1. Šim uzdevumam ir daudz dažādu atrisinājumu. Daži atrisinājumi ir šādi:

$$(1 \cdot 2 + 3 + 4 - 5 + 6 + 7 - 8) : 9 = 1$$

$$(12 + 34 - 5) : (6 \cdot 7 + 8 - 9) = 1$$

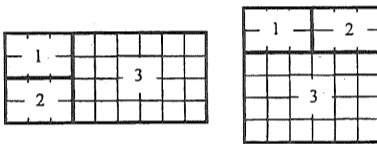
$$(12 - 3 \cdot 4) \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 - 8 + 9 = 1$$

2. Kā izpildīt uzdevuma prasības, parādīts 1. zīm.

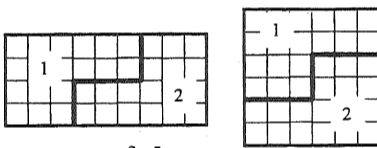
1. zīm.

3. a) Skat. 2. zīm.

2. zīm.

b) Skat. 3. zīm.

3. zīm.

4. Vispirms aprēķināsim, cik daudz tapešu lokšņu vajag «pilnā garumā» — 2,5 m. Tādas lokšnes vajadzīgas visapkārt istabai, izņemot logu un durvis: $(5 + 3) \cdot 2 - 2,1 - 0,9 = 16 - 3 = 13$ m. Tā kā viena tapešu lokšne ir 50 cm plata, tad pavisam nepieciešamas $13 \text{ m} : 0,5 \text{ m} = 26$ šādas lokšnes. Tad vēl nepieciešamas 2 lokšnītes garumā vismaz $2,5 \text{ m} - 2 \text{ m} = 0,5 \text{ m}$ vīrs durvīm (ar vienu lokšni nepietiek, jo

tās platums ir tikai 0,5 m, bet durvju platums ir 0,9 m). Loga platums ir 2,1 m, tātad vīrs un zem loga nepieciešamas 5 lokšnes (ar 4 nepietiek, jo $4 \cdot 0,5 \text{ m} = 2 \text{ m}$) kopējā garumā vismaz $2,5 \text{ m} - 1,9 \text{ m} = 0,6 \text{ m}$.

Tā kā tapešu raksts atkārtojas ik pēc 30 cm, tad uz katru garo lokšni (2,5 m) «jārēķina» 2,7 m - 9 pilni raksti. Tātad no viena tapešu ruļļa sanāk 10 m : 2,7 m = 3 lokšnes, atl. 1,9 m. Tātad garajām lokšnēm kopā nepieciešami 9 ruļļi (ar 8 ruļļiem noteikti nepietiek, jo $8 \cdot 3 = 24$, vēl nepieciešamas 2 lokšnes). Pāri paliek no 8 ruļļiem 1,9 m no katra un $1,9 \text{ m} + 2,7 \text{ m} = 4,6 \text{ m}$ no deviņā ruļļa. No šiem atlikumiem noteikti pietiks lokšnēm vīrs durvīm un loga: vīrs durvīm vajadzīgas 2 lokšnītes, kuras varam ņemt no 2 ruļļi pārpalikuma ($1,9 \text{ m} > 0,5 \text{ m}$, tātad noteikti pietiek); no 5 citu ruļļi pārpalikuma varam ņemt nepieciešamās lokšnītes vīrs un zem loga ($1,9 \text{ m} > 0,6 \text{ m}$). Tātad rūķītim jāpērķ 9 tapešu ruļļi.

5. Šifrā burts V aizšifrēts ar burtu O, burts J — ar burtu S, burts L — ar burtu R, burts T — ar burtu A, burts A — ar burtu B, burts I — ar E.

Tātad burtu virknīti **BESB** aizšifrēts vārds **AJJA**, bet ar burtu virknīti **RBAOESB** — vārds **LATVIJA**.

5. kārtas uzdevumi

1. Kādi ir pēdējie četri cipari reizinājumam 1998 · 1999 · 2000 · 2001 · 2002? Pamato savu atbildi!

2. Pelīte Pika atrodas kvadrāta 6 x 6 rūtiņas augšējā kreisajā stūrī. Pa cik dažādiem ceļiem pelīte var nokļūt kvadrāta apakšējā labajā stūrī, ja Pika drīkst iet tikai pa rūtiņu malām virzienos pa labi un uz leju, pie tam iešanas virzienu (no horizontāla uz vertikālu un otrādi) drīkst mainīt tieši 6 reizes?

3. Divus skaitļus saucim par spoguļskaitļiem, ja viens skaitlis sastāv no tiem pašiem cipariem kā pirmais, tikai uzrakstīsim pretējā secībā (piemēram, spoguļskaitļu pāris ir skaitļi 1234 un 4321). Vai ir tāds divciparu spoguļskaitļu pāris, kurā viens skaitlis ir veselu skaitu reizu lielāks nekā otrs?

4. Valsti Flandrija ir 6 pilsētas. Par maģistrāli saucim to ceļu, kas savieno kādas 2 šīs valsts pilsētas. Kāds ir mazākais maģistrāļu skaits, kas jāierīko Flandrijā, lai no katras pilsētas varētu aizbraukt uz katru citu pilsētu, braucot pa ne vairāk kā divām maģistrālēm? (Ārpus pilsētām maģistrāles nekrustojas.) Parādi piemēru, kā to izdarīt!

5. Leiputrijā dzīvo rūķi, kas runā tikai purpuļu valodā, rūķi, kas runā tikai murmuļu valodā, un rūķi, kas runā abās valodās. Zināms, ka 90% visu rūķu pārvalda purpuļu valodu, 2/5 visu rūķu runā murmuļu valodā. Kura daļa Leiputrijas iedzīvotāju runā abās valodās?

Krustvārdu mīkla

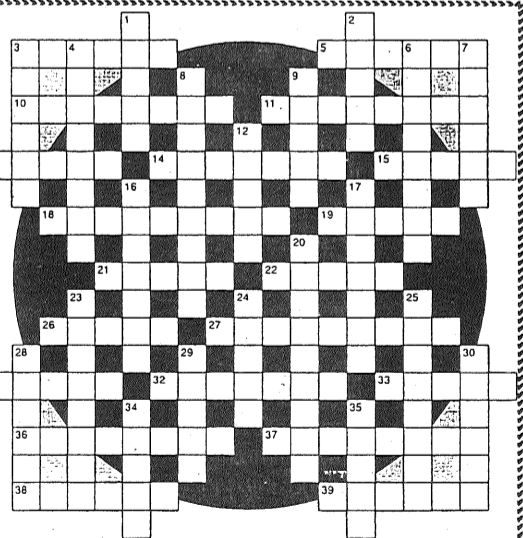
Horizontāli: 3. Slavenākā Latvijas prezidenta vārds. 5. Dārgakmeņu svara mērvienība. 10. Dabiskas, istas. 11. Itāļu nacionālais ēdiens. 13. Zīmogs ar parakstu, uzrakstu; paraksta, uzraksta nospiedums uz dokumenta. 14. Slazdi. 15. Kanādas galvaspilsēta. 18. Viens no monarha varas simboliem. 19. Ostas pilsēta Lietuvā pie Nemunas. 21. Vēlreiz, no jauna. 22. Buru takelējuma veids. 26. Kuģa karogs. 27. Citrusaugļi. 31. Vajējo lamatu tipa pasīvās zvejas rīks. 32. Saha figūra. 33. Tēls Kiplinga «Dzungļu grāmatā». 36. Silts džemperis. 37. Iesārtas. 38. Darinātas uz stellēm. 39. Iela Maskavā, kur uzstājas ielu muzikanti un glezno mākslinieki.

Vertikāli: 1. Lāses. 2. Mežģīnes (novēc). 3. Varš. 4. Apstiprināta valsts varas augstākajās instancēs. 6.

Viens no Latvijas Republikas ekonomikas ministriem (dz. 1943. g.). 7. Grišļu dzimtas purvu augšs. 8. Trīsmastu vai četrmastu burukuģi viduslaikos. 9. Iepriekšējā dienā. 12. Liels jūras ziditājs. 16. Tāds, kas paliek pie sava, neatlaidīgs. 17. Buferis, kas mazina trieciena spēku automobilim sadursmes laikā. 20. Skalji ziņot par izdētu olu (par vistu). 23. Plaušu plēves iekaisums. 24. Priekšmeta sānu daļas. 25. Liela žnauzdējčūska. 28. Sabiedriski politisks un literārs žurnāls latgāliešu valodā, iznāca 1927.-1929. g. Novosibirskā. 29. Griezējinstrumenta. 30. Asinssūcēji kukaiņi. 34. Jebkuras darbības rezultāts. 35. Sienu salaidumu vietas. **Sastādīja D.Strole (Liepājā)**

17. februārī publicētās mīklas atrisinājums

Horizontāli: 1. Dejot. 3. Torss. 6. Manko. 11. Rienci. 12. Ābiķis. 14. Ezis. 15. Sāls. 16. Niagara. 17. Rumba. 19. Sviez. 22. Migas. 26. Eksakta. 27. Ekstāze. 28. Rings. 29. Mantāgs. 31. Krollis. 33. Stabs. 36. Marso. 38. Delfi. 40. Tovakar. 42. Ūsas. 44. Etna. 45. Satver. 46. Ripāle. 47. Solis. 48. Tagad. 49. Celmi. **Vertikāli:** 1. Dēles. 2. Olls. 4. Origami. 5. Slātava. 7. Acis. 8. Odesa. 9. Onona. 10. Lijas. 11. Ritums. 13. Sāremā. 18. Baklāns. 20. Viskoze. 21. Ferma. 22. Marss. 23. Ganga. 24. Sesks. 25. Ceiss. 30. Neasas. 32. Lafete. 34. Taverma. 35. Bekaria. 37. Otava. 38. Dripe. 39. Lūpas. 41. Pakri. 43. Sami. 44. Elle.

Šodien vārdadienu svin — Mirdza, Žanete, Žanna.
24. martā — Kazimirs, Izidors.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

- ◆ 24. martā piedalīšanās Latvijas intelektuāļu 33. konferencē. Piedalīšanās Pašvaldību lietu pārvaldes seminārā par pašvaldību darbības pārraudzības un revīzijas sistēmas pilnveidošanu.
- ◆ 28. martā pulksten 10.00 rajona ekozemnieku saiets.
- ◆ 29. martā pulksten 10.00 sociālo, izglītības un kultūras komitejas locekļu izbraukums uz Salenieku pansionātu, Aglonas internātgimnāziju un Aglonas lauku slimnīcu.

Rajona izglītības pārvalde

- ◆ 24. martā olimpiāde vācu valodā vidusskolām Preiļu 1. pamatskolā.
- ◆ No 27. līdz 31. martam skolu pavasara brīvdienas.
- ◆ 27. martā konkurss «Aiviekstes lakstīgalas» Preiļu bērnu mūzikas skolā.
- ◆ 27. un 28. martā valsts olimpiāde informātikā.
- ◆ 28. martā kultūras vēstures metodiskās apvienības darbs Preiļu Valsts ģimnāzijā.

Rajona bērnu un jauniešu centrs

- ◆ 24. martā rajona skolu teātra svētki Sutru kultūras namā.
- ◆ 27. martā piedalīšanās teātra sporta turnīrā Rīgā.
- ◆ 27.-31. martā metodisko ideju tirziņš — skate audzināšanas darbā un interešu izglītībā.

Rajona sporta klubs «Cerība»

- ◆ 23. martā skolu sports: minibasketbola sacensības novadā.
- ◆ 25. martā Jēkabpils kausa izcīņa galda tenisā Biržos.
- ◆ 25. un 26. martā Preiļu pilsētas čempionāts basketbolā.
- ◆ 30. un 31. martā Latvijas jaunatnes čempionāts volejbolā («B») grupa.

Preiļu pilsētas dome, PVLM muzejs, Preiļu Valsts ģimnāzija

- ◆ 24. martā pulksten 14.00 Preiļu Valsts ģimnāzijā 25. marta deportāciju atceres sarīkojums.

Kinoteātris «Ezerzeme»

- ◆ 23. martā pulksten 17.00 un 20.00 episka vēsturiska drāma «*Žanna d'Arka*».
- ◆ 24. martā pulksten 18.00 un 20.00, 26. martā pulksten 16.00, 18.00 un 20.00 melnā komēdija «*Ādamsu ģimenes dārgumi*».
- ◆ 27., 28. un 29. martā pulksten 18.00 un 20.00 grāvējfilma «*Ciņas klubs*».

Pelēču kultūras nams

- ◆ 25. martā pulksten 22.00 diskotēka.

Informāciju sagatavoja **L.Rancāne**

Sludinājumi

Uzdot jautājumus un izteikt ierosinājumus «Novadniekam» var pa tālr. 22059.

Galēnu pagasta padome izsludina konkursu uz Galēnu pamatskolas direktora amatu. Pieteikties līdz š. g. 25. aprīlim. Tālr. uzziņām 53 74273.

IZSOLE

Preiļu tiesu izpildītāju kantoris rīko SIA «TRANS-EKSPRESS-L», reģ. nr. 000317682, Rīgas ielā 57-21, Līvānos, kustamās mantas otro izsoli. Tiek piedāvāti šādi transporta līdzekļi:

1. kravas automašīna IVEKO 190 33, 1986. g., sākumcena Ls 1800;
2. kravas automašīna MAN 19.321, 1983. g., Ls 450;
3. piekabe kravas kaste DONA WIT ZPE 270, 1972. g., Ls 375;
4. piekabe kravas kaste KAESS BOHRER, 1975. g., Ls 1013;
5. kravas furgons FORD NEE, 1979. g., Ls 450;
6. ISUZU TROOPER, 1989. g., Ls 750.

Piedzinājs a/s «Latvijas Unibanka». Izsole notiks š. g. 3. aprīlī plkst. 10.00 Preiļu tiesu izpildītāju kantori Talsu ielā 3, Preiļos. Tālrunis uzziņām 21620.

Reklāma

Firma iepērk dzelzceļa guļšņus. Mob. tel. 9532418.

24. un 27. martā pārdos brūnas un baltas dējējvistas. Iespējama gaiļu apmaiņa pret vistām. Anspokos 8.40, Aizkalnē 8.55, Aglonas st. 9.10, Aglonā 9.25, Jaunaglonā 9.40, Ārdavā 10.00, Pelečos 10.15, Raudaukā 10.25, Štolderos 10.35, Preiļos 10.45, Ančinos 11.20, Vārkavā 11.35, Upmalā 11.50, Rimičānos 12.05, Sprīvecumos 12.15, Storēs 12.25, Upeniekos 12.40, Jersikā 12.55, Līvānos 13.15, Muceņiekos 13.45, Rožupē 13.55, Vanagos 14.05, Sutros 14.20, Riebiņos 14.40, Stabulniekos 14.55, Galēnos 15.10, Polkoronā 15.20, Pieniņos 15.40. Tālr. 21270.

Izsaku vissirsnīgāko pateicību Preiļu slimnīcas I terapijas nodaļas kolektīvam par iedziļinātu un mana tēva Vladislava Romanovska ārstēšanu līdz pēdējam sirdspukstam.

Meita

Iepērk mājlopus dzīvsvārā. Samaksa uz vietas. Tālr. 53 44179, 53 46384.

Līdzjūtība

Pārdod

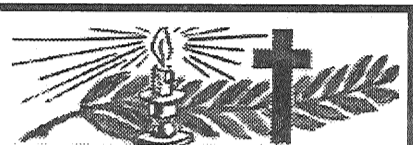
degvielas piekabi (8 t). Tālr. 78114 vakaros; graudus, minerālkliedētāju, vagotāju. Tālr. 76257; sertificētus sēklas miežus. Tālr. 55645, 55796; sertificētas zālāju sēklas. Tālr. 70557 pēc 19; kartupeļus. Tālr. 56750 vakaros; māju, zemi, mežu. Tālr. 38749, 51449; māju. Tālr. 21938; dzīvokli. Tālr. 73419; 1 istabas dzīvokli. Tālr. 24235.

Pērk

horizontālo lentzāģi. Tālr. 43151, 58435, 9104168; sienu. Tālr. 9485253 pēc 17.

Izīrē

garāžu Celtnieku ielas rajonā. Tālr. 23812.

Cilvēka mūžs ir kā kokle — Stīgas pārtrūkst un viss paliek kluss... Izsakām līdzjūtību Pāvelam Skibo, MĀTI mūžībā pavadot. Preiļu slimnīcas kolektīvs

Kā uzvesties viesos un savās mājās

Svētku reizēs aicinām viesos draugus un radus, ejam ciemos paši. Kā panākt, lai ilgi gaidītās tikšanās neizvērstos par banālu «pasēdēšanu» un iedzeršanu?

Uzaicinām mēs

- ◆ Vēlēšanās, lai jūsu māja būtu spodra un sakārtota, ir lieliska. Tikai nepārcentieties, lai atliek spēka arī pašai viesu uzņemšanai. Pārdomājiet, kādus darbus varat uzticēt paveikt saviem mājiniekiem.
- ◆ Neaiciniet vairāk viesu nekā spēj uzņemt jūsu mājoklī. Tas, kurš būs spiests ierīkoties kaktā pie skapiša, diez vai atcerēsies šīs viesības ar labu vārdu. Bet, ja pie skapiša sēdēsiet jūs, viesi jutīsies neveikli par to, ka sagādājuši jums mokas, un nevarēs izpriecāties, kā nākas.
- ◆ Pacientieties izkārtot tā, lai vīrieši un sievietes būtu vienādā skaitā. Citādi var gadīties visādi. Kāds var aiz grūtirdības piedzerties un sākt uzmākties citu sievietēm vai vīriem.
- ◆ Ja sen neesat kādu no paredzamajiem viesiem sastapis, pirms uzaicināšanas painteresējieties, kā viņam klājas, vai nav ieslīdzis depresijā. Citādi var gadīties, ka jums visu laiku būs jātēlo psihoterapeita loma.
- ◆ Lai izvairītos no nepatīkamiem pārsteigumiem, pārdomājiet, kā viesus sēdināt. Ir svarīgi, lai blakus vai viens otram pretī nesēdētu nesamierināmi strīdnieki, lai katram viesim līdzās būtu patīkams sarunu biedrs, lai katras dāmas tuvumā atrastos vismaz viens kavalieris, kas piepilda glāzīti. Gādājiet, lai greisirdīgi laulātie neieraudzītu savai otrai pusītei pretī sēžam miesās kuplu blondīni vai zilacainu pavadinātāju. Starp citu, vīru un sievu, ja vien viņi nav jaunlaulātie, pieņemts sēdināt atsevišķi. Izdomājiet arī, kur sēdēsiet jūs, lai nebūtu jātraucē puse klātesošo, kad vajadzēs paraudzīties, vai virtuvē nepiedeg pirāgs. Visu šo problēmu risināšanai labi noder amizantas viesu kartes.
- ◆ Ja vairākums viesu neprot rīkoties ar speciālajiem galda rīkiem, kas domāti

zivīm vai augļiem, labāk šos rīkus galdā nelikt.

- ◆ Netālu no savas vietas nolieciet rezerves šķīvjus, glāzes, galda rīkus. Varbūt ierodas kāds negaidīts ciemiņš, varbūt kādam nokrīt zemē nazis vai dakšiņa.
- ◆ Padomājiet, kā jūsu viesi izklaidēsies. Izraugieties mūzikas ierakstus atkārtībā no viesu gaumes. Mūzikas aparatūru novietojiet tā, lai mūzika būtu labi dzirdama, lai būtu ērti apmainīt kaseti, bet arī tā, lai dejotāji nepakluptu. Ja dejot jūsu kompānijā nav pieņemts, varbūt uzaiciniet cilvēku, kas spēlē kādu mūzikas instrumentu, un pārējie var dziedāt.
- ◆ Ja ir kopīga interese, var aplūkot fotoattēlus vai skatīties diapozitīvus. Protams, viss iepriekš jāsameklē un jāsamontē.

Aicina mūs

- ◆ Ja ciemos esam uzaicināti mēs, tad viesību gaitu kardināli neietekmēsim. Atliek tikai ievērot etiķeti. Iegaumējiet dažus vienkāršus noteikumus, kas jums palīdzēs izvairīties no neveiklām situācijām.
- ◆ Ja nezināt, ar kuriem galda rīkiem ķerties pie maltītes, izvēlieties tos, kas atrodas tālāk no šķīvja. Mainoties ēdieniem, mainiet arī nazi un dakšiņu.
- ◆ Karstajiem zivju ēdieniem paredzēti speciāli galda rīki. Taču zivi ar nazi negriež, tas domāts mikstuma noņemšanai no asakām. Asakas no mutes neizspļaujiet un neņemiet ārā ar pirkstiem, šim nolūkam paredzēta dakšiņa. Ja uz galda nav speciāla trauka ēdienu atliekām, novietojiet asakas uz sava šķīvja malas.
- ◆ Daudzi ir pārliecināti, ka medījumu gaļu ēd, turot ar rokām. Nekā tamlīdzīga! Ar nazi un dakšiņu jādabū no kauliem nost tik daudz gaļas, cik vien spējat.
- ◆ Garos makaronus labāk ar naža palīdzību aptīt ap dakšiņu vai arī sadalīt īsākos gabaliņos, nevis vilkt tos sev iekšā, izmisīgi bolot acis.
- ◆ Sviestmaizes ņem rokā tikai tad, ja tās pasniedz pirms pusdienām. Pie galda tās labāk ēst, lietojot nazi un dakšiņu.

Zaļumus un redīsus gan var ņemt ar pirkstiem.

- ◆ Mērce, kas palikusi pāri no salātiem, lai mierīgi paliek turpat šķīvī. Labais tonis iesaka arī zupu neizēst visu līdz pēdējai pilītei.
- ◆ No citrona šķēlītes, kas peld jūsu tējā vai kafijā, ar karotīti izspiediet sulu, pēc tam izņemiet to un nolieciet uz apakštasītes malas.
- ◆ Ja esat ielicis mutē kaut ko, jūsuprāt, galīgi neēdamu, daudz pieklājīgāk būs, ja papildēsieties to norīt un uzdzert virsū ūdeni, nevis izspļaut atpakaļ vai pielēksiet kājās un dražsieties uz tualeti.
- ◆ Nesmēķējiet pie galda bez saimnieku atļaujas.
- ◆ Ja esat uzaicināts nepazīstamā kompānijā un saimnieki jūs ar pārējiem nav iepazīstinājuši, klusiņām viņiem to atgādiniet vai arī palūdziet, lai jūs ar pārējiem iepazīstina cilvēks, kuru jūs vismaz reizi esat satīcis jau iepriekš.
- ◆ Nevajag pārāk uzkrītoši aplūkot dzīvokli, jo vairāk — iztaujāt saimniekus par atsevišķu priekšmetu cenu un salīdzināt ar to, kas atrodas jūsu mājā.
- ◆ Pat tad, ja jums viesos šausmīgi gribas noskatīties futbola maču vai seriālu, pacietieties. Izsacīt šādu vēlmi pie galda ir galīgi netaktiski.
- ◆ Ja saimnieki jūs lūdz kaut ko nodziedāt vai nospēlēt, atteikties nav pieklājīgi. Ja stingri esat nolēmis to šodien nedarīt, brīdiniet laikus.
- ◆ Dejas laikā centieties sarunāties ar savu, nevis blakus dejojošā pāra partneri. Ja vīrietis uzaicinājis kādu dāmu uz nākamo deju, viņam nevajag iet dejot ar citu. Tāpat arī sievietei, ja viņa apsolījusi deju vienam partnerim, nevajag dejot ar citu.
- ◆ Vispār nav pieklājīgi atteikties dejot pat tad, ja uzaicina galīgi nepatīkams cilvēks, bet vēl nepieklājīgāk ir iet dejot, savelkot skābu ģimi.
- ◆ Galvenais, jebkuros apstākļos paturiet prātā Minhauzena padomu: «Smaidiet, kungi, smaidiet! Gudra seja vēl neliecina par gudrību.»